

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratom:

Enostolpna petina vrsta
mal oglas po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50
veliki po Din 5.— in 4.—
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Razočaranje diktatorjev.

Diktatorska poza vladnega manjšinskega bloka je doživela prvo razočaranje. Pribičevići uskoki pa so dobili glavobol. Vstopili so v vladno manjšino s prepričanjem, da ima Pašić mandat za volivno vladno že v žepu in so se ujeli v od Pašića nastavljen past. Toda Pašić ni dobil s mandatom za sestavo poslovne vlade tudi mandata za volivno vladno, oziroma kakega zagotovila za tako vladno. On je samo račun, da bo z zavlačevanjem naročenega mu verificiranja hrvatskih poslanskih mandatov rešil proračun, potem pa razpustil skupščino, nakar bi on vodil volitve. Račun g. Pašića pa to pot ni bil dober in je doživel fiasko.

G. Pašić je bil včeraj popoldne na dvoru, ko pa se je vrnil, ni prinesel seboj razpusta skupščine, kakor je pričakoval. Temu razočaranju je sledilo drugo. Na večer je predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović odložil svoje predsedstveno mesto. Ne dvomimo, da ga bo g. Pašić pregovarjal, toda g. Ljubi Jovanoviću ne preostane drugega, kakor da izvaja posledice. Njegove informacije so se izkazale kot neresnične, njegova obljuba, da se bodo mandati hrvatskih poslancev verificirali, se ni izpolnila, dejanska večina narodne skupščine mu je izrekla nezauznanost, pod njegovim predsedstvom je parlament prestal funkcionirati. Parlament, v katerem ni več zastopanih dve tretjini volivcev, ni več parlament, je samo še »Rump-parlament«. Zato g. Ljubi Jovanoviću ne preostaja ničesar drugega, kakor da na svoji demisiiji vztraja, ako hoče rešiti svojo prejšnjo reputacijo. Trenotno je sicer odstop predsednika narodne skupščine Pašiću dobrodošel, da prikrije svojo slabost, ker vlada nima parlamenta, ki bi zastopal večino volivcev, je pa vendar prvi viden znak, da se vlada g. Pašića ruši.

Večina narodne skupščine je v znak protesta proti diktatorskemu nasilju zapustila parlamentarna tla in s tem pokazala, da ne priznava nasilnih aktov in z nasiljem narejenih sklepov vladne manjšine. Vladna manjšina nima pravice samovoljno sklepati o državnih vprašanjih, ker bi se sicer smisel parlamenta potvoril. To bi bila diktatura v nasprotju s parlamentarnimi načeli. Povsod drugod bi vlada v takem slučaju odstopila in niti trenutek ne pomišljala, kaj ji je storiti, toda vlada korupcije in nasilja ima svoje posebne balkanske običaje, ki niti oddalec niso podobni parlamentarnim običajem na zapadu.

Ni dvoma, da se agilna večinska opozicija ne bo zadovoljila samo z močnim učinkovitim gestom v skupščini, marveč bo morda že danes izvršila logične posledice svojega protestnega exodus. Vladno nasilstvo bo izvedeno ad absurdum v vsej vidnosti. Položaj Pašičeve vlade bo tako od dne v dan težavnejši, nevzdržljiv. Nikakor ne gre, da se vladna manjšina brije norce iz vsega, iz najvišjega mesta, iz večine državljanov, iz parlamenta in iz poslancev naroda, ki so prišli vršiti svoje poslanske pravice in dolžnosti. Taka vlada v očeh ljudstva ni vlada v pravem pomenu besede, je samo še karikatura vlade, ki to svojo karikaturo prikriva z zunanjimi formalnostmi vlade.

Vsa javnost, ki ji blagor države, zadovoljnost ljudstva in sporazum državotvornih narodov ni prazna beseda, pozdravlja odločno borbo, ki jo je začel opozicionarni blok proti predstavnikom korupcije in nasilja. Še nikdar ni vsa naša javnost tako napeto in s takimi simpatijami za odlične borbe proti korupciji sledila parlamentarnim dogodkom kakor tokrat. Kar oddahnili so si vsi pošteni ljudje, ko je tista frakcija demokratskega kluba, ki je bila predstavljiva Pribičevićevih nasilnih in reakcionarnih metod ter korupcije v demokratski stranki, z razvito zavestjo uskočila z izdajstvom lastne stranke v radikalni tabor, kamor je že zdavnaj spadala. Tako je opozicionarni blok razčiščen in vsled tega sposoben, da vrši in izvrši nalogo, ki jo je nekako preroško napovedal načelnik Slovenske ljudske stranke, da se morajo vsi pošteni ljudje združiti in napovedati korupciji križarsko vojsko. To je predpogoj za vse druge ukrepe, ki so potrebni za sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta borba se je začela. Na vladni strani z novimi korupci-

jami, podkupovanjem, z nasilstvi, na strani opozicije z odločnimi ukrepi. Pašić kot vodja bloka korupcije in nasilstva se čuti slabega in kliče na borbo radikalne organizacije in radikalno ter drugo radikalom usuznjeno in kupljeno časopisje. S svojim

apelom na velesrbska čuvstva hoče borbo poostri »na nož«, toda vse, kar pošteno misli in čuti, in to je brez dvoma ogromna večina prebivalstva, bo dala Pašičevemu bloku korupcije in nasilstva odgovor, kakor ga zasluži.

Pred velikimi dogodki.

PRVI KREPKI ZAMAH PROTI KORUPCIJI IN REAKCIJI. — ZA OMAJAN KREDIT V INOZEMSTVU.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Ogromen je bil vtis snočnjega nastopa opozicije. Ta nastop se ne sme presojati s stališča parlamentarne taktike, temveč predvsem z višjega stališča, s stališča državne krize. Proti nasilju in korupciji je opozicija odgovorila tako energično, da je ta korak iznenadil vse in bo ozdravljenje gnilih razmer brezdvomno pospešil. Jasno je kot beli dan, da režim nasilja in korupcije, potem ko je absolutna večina parlament zapustila, napram inozemstvu ne more nastopati kot predstavitelj države, niti v državi sami kot predstavitelj najvišje oblasti. Posebno v

inozemstvu, kjer so že dosedaj s skrajnim nezaupanjem gledali na podkupljive in do kosti koruptne elemente na najbolj odgovornih mestih, bodo ta korak vsi prijatelji naše države sprejeli z odobravanjem. V državi sami pa so ti ljudje izgubili zaupanje in ne bodo vzdržali oblasti z bajoneti in drugimi enakimi pripomočki. Politika »jake roke« ali bolj politika jake korupcije in reakcije, kakor si jo je zamislil Pribičević, je že ob nastopu doživela popoln polom. Končna obsodba je neposredno pred vrati. Stojimo pred velikimi dogodki.

Obstrukcija proti nasilju.

VELIK VTIŠ IZJAVE G. DAVIDOVIČA. — OPOZICIJA ZAPUSTI PARLAMENT.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Nad brezobzirnim nasiljem, ki ga je Pašić—Pribičevićeva vlada pokazala in osvojila za smer politike, je opravičeno revoltirala skupščinska večina, katere se je v obrambo poslužila po poslovniku dovoljenega sredstva: obstrukcija pri razpravi o proračunu. Obstrukcija, ki jo je pričel poslanec Jožef G o s t i n č a r v soboto ob 8. zvečer, je trajala nepretrgoma do 10. ure 20 minut zvečer v nedeljo, ko so pričeli v dvorano prihajati poslanci HRSS. Govornik muslimanov Gavra K a p e t a n o v i č je takoj prenehal s svojim govorom, nakar so v trenutku nastale dolge in prisrčne manifestacije. Ploskanja in živijo-klicev se je vdeležila celo publika na galerijah, ki so bile nabito polne občinstva kljub pozni uri. Radikali so preplašeni gledali, kaj pomeni ta najnovejši prihod v dvorano. Iz ministrske sobe se je prikazala bela brada in se kmalu zopet skrila za vrati. Te manifestacije so trajale skoro četrt ure. Nato so se pretvorile v nepopisno veličasten prizor, ko je stopil na govorniško tribuno g. Ljuba D a v i d o v i č. Vsi poslanci so se dvignili, dočim so radikali z nemirom pričakovali, kaj bo. Čez dolgo časa se je šele dvorana pomirila in so živijo-klici ter ploskanje ponehali. Nato je nastopila smrtna tišina, med katero je Ljuba Davidović prečital sledečo izjavo:

»Gospoda! Pri glasovanju dne 29. t. m. se je ugotovilo, da je vlada dobila 15 glasov večine samo na ta način, ker je bilo 41 narodnim poslancem protizakonito preprečeno glasovanje, ko je bila verifikacija teh mandatov namenoma odložena. Sedaj mi prisostvujemo, da parlament drži neprestano sejo. Vlada je organizirala obstrukcijo v verifikacijskem odboru samo, da bi se preprečilo, da se ena skupina narodnih poslancev udeležuje v skupščini glasovanja o državnem proračunu. (Burno pritrdjevanje.) Opozicija kot večina narodne skupščine najodločneje protestira proti postopanju vlade in manjšinske skupine, kateri odreka vsak avtoritativen skupščinski sklep in ki odkrito izigrava narodno voljo, odvratajoč jo od sebe. Mi smo predstavniki večine naroda. V znak protesta zapuščamo dvorano in prepuščamo udeležbo v parlamentarnem delu manjšini, ki ni več prava predstavljiva države.«

POBITOST MED RADIKALI.

Tej izjavi so sledili klici: Doli s korupcijo in nasiljem, živel sporazum, žive lo svobodno kmetsko ljudstvo in ponovno ploskanje, nakar so vsi poslanci Jugoslovenskega kluba, Muslimanskega kluba, demokratske, HRSS in zemljoradniki zapustili dvorano v največjem nemiru in z ironičnimi klici: Živel blok korupcije! Ko je odšel zadnji poslanec, je zavladala v dvorani velika praznina, ki jo je izpolnjevalo kakih 50 prepadenih in pobitih radikalov in Pribičevcev.

PAŠIČ DAJE KORAJŽO.

Po daljšem nenapovedanem odmoru je prišel iz ministrske sobe Pašić in izjavil sledeče:

ve. Edino pri finančnem zakonu je bilo na predlog srbijanskih poslancev sprejetih nekoliko agitacijskih sprememb. Poslanec R e i s n e r, ki je moral v parlamentu celo noč brez izmenjave držati službo, je hotel predlagati nekoliko sprememb, pa ga niso niti pripustili k besedi in dr. Reisner je odšel v klub dremat. Pri objavi končnega glasovanja se je predsedujočemu podpredsedniku pripetila mala neprijetna napaka. Objavljeno je bilo, da je glasovalo 127 poslancev in sicer 124 za, 2 proti. Sicer je ta rezultat po mnenju opozicije potrjen, ker je glasovalo le 123 poslancev. O polnoči je bila ta komedija prekinjena in je bilo nadaljevanje napovedano za danes ob 4. uri popoldne.

PARLAMENT BREZDELJA.

Danes ob 4. uri popoldne se je komedija nadaljevala in sicer je bila sprejeta konvencija z Bolgarsko in Japonsko in mednarodna telefonska in brzajavna konvencija, vse brez debate. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo napovedana potem, kadar bo predsednik dobil kaj dela od odborov.

Davidović v avdienci pri kralju.

PAŠIČ BREZ GARANCIJ ZA VOLIVNI MANDAT.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Snoči od pol 7. do 1/4 9. ure je bil Davidović na dvoru. O tej avdienci Davidoviča pri kralju poročajo današnje »Vreme«, da je kralj izjavil Ljubi Davidoviću, da je dal mandat za sestavo vlade Pašiću samo pod pogojem, da se verificirajo Radičevi mandati. Dalje se trdi, da je kralj zavrnil Ljubi Davidoviću, da ni dal nobenih garancij vladi Pašić-Pribičević, da bi dobila mandat za nove volitve.

Odpor pri radikalih proti diktaturi.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Pri vseh posvetovanjih je bil odsoten minister za socialno politiko U z u n o v i č. O tem smo zvedeli: Minister Uzunović dosedaj še vedno ni prevzel resora za socialno politiko in sicer radi tega, ker je 1. proti temu, da se je stvorila koalicijska s Pribičevićem in 2. ker ga nihče ni vprašal pri reševanju krize za njegovo mišljenje. On ne prihaja več v radikalni klub in je imel več sestankov z dr. Perićem, Vujičićem in Nastasom Petrovičem.

DR. NINKO PERIČ PROTI KORUPCIJI DR. L. MARKOVIČA.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Danes je bivši minister za pravosodje dr. Ninko P e r i č poslal radikalnemu klubu pritožbo proti dr. Lazi M a r k o v i č u, v kateri zahteva, da se Marković postavi pred častno sodišče radikalnega kluba, sicer si bo on sam poiskal zaščite. Perić toži dr. Lazo Markoviča radi razžaljenja časti, raditega, ker se je Marković hvalil, da so dokumenti, ki jih je dr. Perić o priliki obtožbe proti Markoviću izročil Rankoviću, potvorjeni in da je ravno vsled tega o priliki sedanje krize nastopil za to, da je iz ministrskega sveta izostal dr. Ninko Perić in da je to njegova zasluga. V daljšem pismu potrjuje dr. Ninko Perić vse obtožbe, ki jih je opozicija naperila proti dr. Lazi Markoviću in zahteva, da klub o tej stvari razpravlja.

DR. PELEŠ OBSOJA.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Bivši minister za socialno politiko dr. P e l e š namerala, kakor se trdi, odložiti svoj mandat, ker se ne strinja s sedanjo politiko radikalne stranke.

VLADNA OBSTRUKCIJA V VERIFIKACIJSKEM ODBORU.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Popoldne ob 5. uri se je vršila seja verifikacijskega odbora. Najprej so radikali načeli vprašanje o tem, da bi moral priti v verifikacijski odbor namesto W i l d e r j a poslanec R e i s n e r. Predsednik je izjavil, da je dotični akt v predsedništvu narodne skupščine. Nastas P e t r o v i č (rad.) je vstrajal na stališču, da je stvar popolnoma jasna, kajti poslovnik določa, da pride na mesto

PARLAMENT BREZ POSLANCEV.

Par prisiljenih klicev: »Živijo!« in malo ploskanja, to je bilo vse. Nato se je parlament pretvoril v komedijo. Ko so ministrski avtomobili privozili iz raznih nočnih zabavišč, barov in birtij toliko poslancev, da je bil kvorum zasiguran, je vladni ostane sredi ves proračun brez razpra-

odstopivšega člana naslednji iz njegove liste po vrstnem redu. Ko so delali poslovnik, so namenoma izključili možnost, da bi se radi eventualnih sprememb v posameznih klubih spreminjali tudi odbori. V tem momentu je stopil v dvorano, kjer je ta odbor zboroval, tajnik narodne skupščine in javil, da morajo poslanci k glasovanju. Zato je bila seja prekinjena in napovedana za jutri popoldne.

DEMISIJA G. LJUBE JOVANOVIČA.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Trdi se, da je Ljuba Jovanović danes na predvečer podal ostavko na svoje predsedniško mesto iz sledečih razlogov: Ob priliki krize je na podlagi zatrjevanja Nikole Pašića in Svetozarja Pribičevića, da bo prišlo z njim v vlado 30 poslancev, informiral kralja v tem smislu. Prvo glasovanje je pokazalo, da ima nova vlada komaj relativno večino, da je ta večina manjša, nego ona bivše homogene radikalne vlade. Kralj je na podlagi teh informacij dal mandat za sestavo vlade s tem pogojem, da verifika mandata HRSS. Ljuba Jovanović je dal kroni tozadavne garancije, ker Pašičeve niso zadovoljevale, in tudi šefom strank je izjavil, kakor smo v »Slovenec« že javili, da on s tem vprašanjem stoji in pade. Končno je o priliki glasovanja za razčiščenje vprašanja, ali je kršil poslovnik, dobil tako malenkostno število glasov, da je bilo pričakovati, da bo takoj po glasovanju odstopil. Česar ni storil v soboto, je storil danes.

NAROČENE INTRIGE POSLANIKA MILOJEVIČA.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) V opozicijskih krogih se trdi, da so vse poslednje izjave Radića apostrofirane in da so po Pribičeviću naročene pri sedanjem poslaniku naše države na Dunaju Milojeviču, ki je znan kot velik sovražnik Slovencev in Hrvatov. Ker se v vladnih krogih misli, da bodo morali prihodnje dni zopet podati ostavko, so pozvali Milojeviča, da bo še takoj pri merodajnih faktorjih izpopolnil one vrzeli, ki so nastale v novih informacijah. Opozicija bo našla pot, da bo onemogočila intrige državnega uradnika.

BOLJE 40.000 K NEGO VELIKO ŽUPANSTVO.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Tukajšnji listi poročajo, da bo bivši pokrajinski namestnik Demetrovič imenovan za velikega župana v Zagrebu. Po informacijah našega dopisnika g. Demetrovič ne reflektira na to mesto, pač pa se poteguje za mesto ravnatelja pri zavodu za zavarovanje delavcev. To ravnateljsko mesto namreč nese 40.000 K mesečno. (Zdaj bo »Jutro« preganjalo g. Demetroviča kakor »steklega osca«, če beseda dana vez velja. Prip. ur.)

OBSODBA RADIKALOV.

Sušak, 31. marca. (Izv.) Včeraj se je tukaj vršil velik shod neodvisne narodne organizacije, na katerem je govoril bivši hrvatski ban Tomljenović. Na shodu je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se pozdravlja akcija opozicijskega bloka in celo njegovo vodstvo.

Vladna izjava

min. predsednika Poincareja.

Pariz, 31. marca. (Izv.) Ministrski predsednik Poincaré je v zbornici izjavil, da bo vodilna zvezda nove vlade narodna edinost. Vlada bo izvedla finančne zakone, ki bodo pripomogli k uravnovešenju francoskega budžeta. Vlada bo vzpostavila porušene pokrajine in zasledovala politiko verskega miru ter spoštovanja republikanskih zakonov. Glede socialne politike je Poincaré iz-

javil, da bo vlada pospeševala privatno inicijativo in izvajala socialno politiko v modernem smislu. Istotako bo Francija izvajala velikopotezno kolonialno politiko. Francija ni egoistična in hoče dati svetu zgled plemenite in pravične politike. Francija hoče pokazati, da je služabnica miru in pravičnosti. Francija želi postopati v sporazumu s svojimi zavezniki in bo izpraznila Poruhrje samo, ako bo Nemčija zadoščevala svojim obveznostim. Francija vztraja na svoji politiki realnih zastavnin, dokler bo reparacijsko vprašanje rešeno. Notranja politika Francije bo slonela na sodelovanju vseh nacionalnih elementov. Vlada upa, da bo mednarodna komisija izvedencev prišla do ugodnega rezultata.

Rusko-romunski spor.

Dunaj, 31. marca. (Izv.) Na današnji seji rusko-romunske konference je delegat romunske vlade izjavil, da Romunija goji napram Rusiji čuvstva pristranskega prijateljstva in vsled tega odklanja vsako misel, da bi se vmešavala v notranje razmere in težkoče sovjetske Rusije. Vendar pa je vzpostavitev normalnega razmerja med Rusijo in Romunijo odvisna od tega, da Rusija prizna obstoječe meje med Rusijo in Romunijo. Nemogoče je, da bi ruska vlada ne poznala v tem oziru stališča romunske vlade. Že samo navzočnost ruskih delegatov na Dunaju dokazuje, da ruska vlada ne osporjuje Besarabskega vprašanja, kajti to je bilo predpogoj, da se je sploh mogla sestati konferenca med Rusijo in Romunijo. Ako Rusija tega ne priznava, potem ni krivda Romunije, ako bi se sodelovanje obeh vlad izkazalo kot nemogoče. Ako pa Rusija to prizna, bo mogla pričujoča konferenca prinesiti blagodejnih rezultatov.

Nato je predsednik ruske delegacije odgovoril, da ruska vlada aneksijo Besarabije smatra kot nasilno. Opravičila Romunije so brez podlage. Sovjetska vlada teži za tem, da se med Rusijo in Romunijo vzpostavijo prijateljski odnosi, in mora pa vztrajati na tem, da se vprašanje Besarabije reši potom plebiscita. Večina Besarabskega prebivalstva občuti vlado Romunije kot breme. Ako bi Romunija imela čisto vest, bi se ne izogibala vprašanju plebiscita. Ruska delegacija ne more obravnavati o drugih vprašanjih, preden to vprašanje ni rešeno.

Z ozirom na to izjavo se smatra, da se bodo pogajanja med Rusijo in Romunijo razbila.

KRVAVA VOLIVNA BORBA V ITALIJI.

Rim, 31. marca. (Izv.) V Chiusi je nek komunistični kmet napadel med volivnim govorom fašista Dusija in ga težko ranil. Kmet je nato s svojci pobegnili. Fašisti so nato kmetovo hišo zažgali.

MEZDNO GIBANJE NA OGRSKEM.

Budimpešta, 31. marca. (Izv.) Na današnjem deželnem zboru ogrskih socialno-demokratskih strokovnih zvez se je sklenilo zahtevati ekstenzni minimum in obilglatni osemurni delavnik.

POVODENJ NA ŠPANSKEM.

Madrid, 31. marca. (Izv.) V Sevilli se je vsled povodnji porušil most čez Guadalquivir. Pri tem je utonilo 30 oseb, 50 je pa ranjenih.

VIHARJI V SEVERNI AMERIKI.

New York, 31. marca. (Izv.) Na obrežjih severne Amerike divjajo silni viharji. Dozdaj poročajo, da je utonilo 48 oseb.

Poravnajte naročnine!

pismo na skupno ministrstvo; v pismu so hoteli razjasniti moj prihod v Lhazo. Najvišja civilna dva sodnika sta sedela na nizkih stolčkih v prav majhni sobici; oblečena sta bila v rdečo svileno obleko in v obraz sta bila rdeča kot škrlat, kar se mi je zdelo zelo smešno. Pred njima je bila majhna mizica s čašicami iz nefrita in v njih običajni čaj s sirovim maslom; dva majhna strežnika sta dolivala. Ob straneh v sobici so bile nizke blazine, in tam so sedeli pisarji, z nogami navzkriž. Navadno mora pred sodniki vsakdo poklekniti na tla, meni so pa oprostili, in neki višji pisar mi je odstopil svoj blazinski sedež. Moje zadevo smo rešili na zelo prijateljski način, in sem ostal potem še nekaj časa tam, da smo malo poklepotali. Vprašala sta me, kako je na Angleškem, in sta pokazala pri tem veliko nevednost v vsem, kar je izven Tibeta. Popolnoma drugače kot Tsarong. Jaz sem pa porabil ugodno priliko in sem vprašal, kako je kaj s tibetskimi sodstvom. Revež tisti, ki pride pred sodnika, zakonitosti ni skoro nobene. Stari zakoni so propadli, in sodniki sodijo vsak sučaj po svoje, nič oziraje se na predpise in le malo oziraje se na prejšnje enake slučaje. Sodnika sta mi tožila svoje bolečine in sta rekla, da je prav težko kaznovati tako, kakor bi bilo prav. Seveda po njih nazorih. Pravih zaporov v Tibetu ni; zločince zaprejo le tedaj, ko stvar preiskujejo. V prejšnjih lepih časih so od-

Hrvatski dan in slovenska noč v Belgradu.

Belgrad, 30. marca 1924.

Tako bi nazval včerajšnje sejo v parlamentu, ki jo imenujejo belgrajski listi po pravici zgodovinsko in po važnosti dogodkov i po živahnosti njenega poteka.

Kdor je živel v času zadnje krize v Belgradu in opazoval in zasledoval potek dogodkov in motril vse neštivilne intrige radikalno-demokratske gospode za dosego njihovega zaželenega cilja, je moral biti še posebno radoveden, kako bo Pašić skupščini predstavil svoje junake. Posebno pozornost so vzbujali v občinstvu Pribičevići uskoki in zato je umljivo, da so bile vstopnice za to sejo večinoma že dan prej razdane do zadnje.

Žandarji so kritičnega dne že na vse zgodaj zastražili poslopje skupščine vse tja do »kafane London«. Kdor se je mogel v družbi kakšnega poslanca preriti skozi žandarski kordon, je bil prav srečen in zadovoljen. V skupščinskem poslopju samem pa je vladala povsod silna napetost in nervoza. Dvorana se je jela polniti že zdavnaj pred napovedano uro in poslanci so v živahnih gručah ugibali, kaj in kako bi se utegnile stvari razviti.

Izredno pozornost je vzbudila »selitev« Jugoslovanskega kluba, ki je zapustil svoje stare prostore in si poiskal novih na levi in neposredni bližini muslimanov, Davidovičeve skupine, zemljoradnikov in socialistov.

Polagoma so pričeli prihajati iz ministrskega kabineta novi može drug za drugim. Pašić je bil v sredini. Ko sta se prikazala na ministrskih klopih Svetislav Popović in Grisogono, je nastal v zbornici silen vrišč. »Izdajice«, »uskoki«, »korupcionisti« in podobni pozdravi so se vsipali nad ministrske glave kot toča. Svetislav Popović si je zakril obraz — bilo ga je očitno sram.

Ko se je hrup nekoliko polegel, je tajnik Kobasica prebral ukaz, s katerim se postavlja nova vlada.

Tajnik kraljevskega ukaza še ni dobro do konca prebral, ko se odpro vrata in tu zagrmí po parlamentu buren aplavz: V zbornico koraka pod vodstvom dr. Mačka in poslanca Predavca dolga vrsta poslancev HRSS, ki so zasedli prostore na skrajni levi. Ploskanje je vedno burnejše, poslanci vseh opozicijskih strank pa Hrvatov podajajo roke in jih vodijo na njihove prostore. Pozornost vse zbornice, od časnikarskih klopi do diplomatske lože, je v tem trenutku osredotočena na opozicijo. Zbornica je dolgo odmevala od gromkih klicev »Živela Hrvatska«, »živeli sporazum«.

Radikali so sprva poskušali delati neslane dovtype. Ko so pa videli resni obraz Pašičev in bleda lica na ministrskih klopih, jim je pogum upadel in začeli so se zavedati resnosti položaja. Od Pribičevcev ni črhnil nihče niti besedice. Sedeli so na svojih mestih nemi in topo zrlí predse.

Ker se hrum nikakor ni polegel, je bil predsednik Jovanović prisiljen sejo za nekaj minut prekiniti. Med odmorom so se poslanci vseh opozicijskih skupin pomešali med seboj, kar je prožilo lepo sliko pobratimstva.

Ko se je prvo navdušenje nekoliko poleglo, je predsednik sejo zopet otvoril. V tem trenutku se pojavi v zbornici Svetozar Pribičević. Učinek njegovega pojava je bil nepopisen: Ves gnev, ves stud, vse zaničevanje in ves srd, ki danes napolnjuje dušo in srce vsakega poštenega Srba, Hrvata ali Slovenca ob tem imenu, se je zlil v en sam globok izraz preziranja do

osebe, koje nesrečno politično delovanje od ujedinjenja pa do danes je največ kri. S cinizmom, ki ga je zmožen samo ta človek, se je vsedel Pribičević v ministrsko klop, blede kot zid, s tresočimi se ustnicami, oči pa mu nemirno krožijo po dvorani. Radikalni zavezniki ga sicer pozdravljajo, toda v hrumu in šumu zaničevanja radikalnih pozdravov sploh ni bilo mogoče razumeti.

Predsednik miri, zvoni, čaka, a vse zastoj. Opozicija kliče neprestano: »Mi imamo večino«, »Doli z manjšino«, »Proč s korupcijo«! Predsednik zapusti svoje mesto in vodstvo prevzame podpredsednik Dragović, ki preide na prvo točko dnevnega reda, na glasovanje za proračun ministrstva za šume in rude. Tu se vzdigne v imenu opozicije demokrat Pečić in predlaga verifikacijo še nepotrjenih hrvatskih mandatov. Vladna večina se je temu predlogu krčevito upirala, kajti sprejete tega predloga bi pomenila za vlado takojšnjo politično smrt. Predsednik da končno predlog na glasovanje. Vse je nestrpno pričakovalo, kako bo glasoval džemijet in Nemci. Izid je vam že gotovo znan: Vlada je dobila 125 glasov, opozicija pa 112. Nemci so glasovali z opozicijo, džemijetski glasovi pa so bili razdeljeni, 4 za vlado, ostali pa so zbornico zapustili. Ko so poslanci HRSS videli to nasilje vlade proti sebi, so ogorčeno zapustili dvorano. S tem korakom je vladna večina dokazala, da ji ne gre ne za državo in ne za red v njej, ampak samo za moč in oblast vladnih strank v državi in nad državo.

Pozno popoldne se je pričela razprava o proračunu ministrstva za socialno politiko. Ker vladna večina nikakor ni hotela pristati na verifikacijo radičevskih mandatov, je združena opozicija sklenila začeti z brezobzirno obstrukcijo. V obstrukcijski debati je v imenu Jugoslovanskega kluba sijajno nastopil poslanec Gostinčar. Govorili so zastopniki vseh opozicijskih strank, a največ govornikov je poslal v boj Jugoslovanski klub. Proti obstrukciji je sklenila vlada sejo nadaljevati tako dolgo, dokler ne spravi proračuna pod streho. To je vlada sklenila iz bojazni, da ne nastopi 1. aprila »ex-lex«-stanje.

Opozicija pa se ni dala oplahiti. Za Gostinčarjem je govoril Kremzar, potem Brodar, Falež, Vesenj. O polpetih zjutraj Skulj. Poslednji je govoril ob polšesti uri posl. Kogovnik. Jugoslovanski klub je bil zbran ves čas, tako da so se tudi vladni poslanci čudili naši vztrajnosti. Vsa zbornica pa je opazila, da tvori hrbtnico baš parlamentarni klub SLS. Rekli so vsi, ki so bili navzoči, da je bila nocojšnja noč slovenska noč v zbornici.

Po hodnikih pa dremajo sluge, žandarji zehajo, vladni poslanci godrnjajo, opozicija pa dela v čvrstem razpoloženju, neumorno in vztrajno. Ob treh zjutraj je padla prva žrtev — poslanec Pribičevićeve skupine omahne na klop in zaspi. Poslanec Skulj interpelira predsednika, če je v zbornici dovoljeno tudi spati, debato pa prekine poslanec sam, ki se prebudi in se presadi na drugo klop. Ministri obletavajo opozicijo, češ, ne gnjavite nas in nehajte, kar pa spravlja opozicijo v še boljše voljo. V ministrski sobi je zaspal en minister kar na tleh, minister za izenačenje zakonov pa se je zleknil po mizi. Pri prav dobrem razpoloženju opozicije je bila razprava o proračunu za ministrstvo za socialno politiko končana. Tu zapojo telefoni po celem mestu, žandarji švigajo po hišah, avtomobili drdžajo in donašajo vladne poslanca, opozicija pa

Veliki ministrski svet.

Dva dni nato, 23. februarja, so me poklicali k seji velikega ministrskega sveta ali kašaka. Je pa to v krilu glavnega svetišča, prav blizu mojega tedanjega stanovanja. Čakali so me tam trije gospodje, ministrski predsednik ali lončen in pa dva državna tajnika. Tsaronga ni bilo; se sploh ministrskih sej malo udeležuje in je ali pri Dalai-lami ali pa na vojaškem vežbališču. Nekega drugega šapija ali državnega tajnika pa ves čas mojega tamošnjega bivanja ni bilo doma, bil je na službenem potovanju. Do leta 1904. je obstajal ministrski svet samo iz štirih šapijev. Ko je Dalai-lama bežal v Mongolijo, je vlado Tibeta prevzela nekaka narodna skupščina, obstoječa večinoma iz zastopnikov velikih samostanov. Odstavila je šapije in jih je poslala v pregnanstvo; rekli so, zaradi nesposobnosti. Ko je leta 1908. prišel Dalai-lama v Lhazo nazaj, je hotel pregnane ministre odškodovati. Novih štirih šapijev sicer ni upal odstaviti, zato je pa ustvaril za svoje stare prijatelje novo dostojanstvo in ga jim je po vrsti podelil. Postali so lončeni, »veliki ministri«, po naše ministrski predsedniki. Ko sem bil jaz v Lhazi, je živel samo še tisti, ki je predsedoval v seji. Tsarong mu je bil določen za naslednika, sem slišal. — Kolikor poznamo energijo Tsaronga, se je to morda že zgodilo.

(Dalej sledi.)

Dr. W. M. Mac Govern.

Preoblečen v prepovedani Tibet.

(Dalje.)

20. februarja sem na skrivnem obiskal Tsaronga in sem se prav dobro zabaval z njim. Izborna me je pogostil, in so prišle na mizo tudi napol evropske jedi. Pila sva mešanico žganja in soka iz mete, lastno iznajdbo iznajdljivega Tsaronga. On je edini človek v Lhazi, ki obeduje včasih na evropski način; z ogromnimi stroški si da prinesti živila iz Indije. Še bolj sem se začudil, ko je po obedu privlekel veliko angleško pipo na dan in je začel veselo kaditi. Tibetanci splošno tobaka ne marajo in so včasih besni njegovi nasprotniki. Kajenje se jim zdi bolj pogubonosno kakor katerakoli druga moralna napaka, kadilec so sinovi pekla. Celo Dalai-lama je v tem oziru zelo strog in je prepovedal tobak prodajati. Jaz za svojo osebo sem strasten kadilec in mi je bilo dolgo potovanje brez tobaka že zato velika žrtev. Tudi Tsarong si ne upa javno kaditi. Njuhalni tobak je pa dovoljen in si ga privoščijo večkrat tudi lame.

Tibetski sodniki.

Kmalu so me poklicali v mestno hišo in so me pozvali, naj jim pomagam sestaviti

se pripravljajo, da odbije naklepe vladinovec. Noč je bila prehuda in vlada bi opozicijo rada strla. Opozicija zahteva štetje, da ugotovi, če ima vlada kvorum, radikali pa so hoteli kar na kratko izglasovati proračun za ministrstvo za socialno politiko. Predloga opozicije za štetje poslanec prezro in kar na kratko določijo za poročevalca večine znanega velesrba Stepanovića. Temu načrtu se je opozicija uprla, a vladinovi vseeno glasujejo dalje. V tem trenutku skoči k Stepanoviću demokrat Cičić in mu iztrga iz rok proračunski predlog. Na Cičića navali kup radikalov in ga hoče podreti na tla. Opozicija hiti Cičiću na pomoč, v boj se vmeša minister Simonović, nekaj poslancev Jugoslovanskega kluba in drugi, nazadnje pa prihiti radikal Aleksa Žujević, ki vihti v eni roki palico, v drugi pa samokres. Z druge strani prihitijo dr. Grgin, ki lomasti do opozicije s silnim vpitjem. Končno se posreči pomiriti razburjene duhove in spraviti proračun za socialno politiko pod streho. Pomilovanja vredno sliko je nudil ves čas poslanec slovenske JDS g. Reiser, ki je sedel ves čas osamljen in končno s tresočim glasom glasoval za vlado.

Razprava teče dalje za proračun ministrstva za izenačenje zakonov. Opozicija je pripravljena na vse, pripravljena je še na en dan in še eno noč. Nas ne straši nič, ker hočemo ljudstvu pokazati, da smo možje dela.

Iz zunanje politike.

* Vprašanje angleške pomorske baze v Singapuru postaja jako važno. Kakor znano, je bivša konservativna vlada zlasti pod pritiskom Avstralije in Nove Zelandije sklenila zgraditi v Singapuru mogočno vojnobrodovno opirališče. Vlada Mac Donalda je s pomočjo liberalnih glasov sklenila to namero odložiti. Zdi se pa, da tudi delavska vlada računa z možnostjo, da se bo moral Singapur kot vojno pristanišče izpopolniti. Mac Donald namerava po ureditvi reparacijskega vprašanja sprožiti svetovno konferenco, ki naj sklene splošno znižanje oboroževanja. Ako pa to ne uspe, bo angleška vlada s igurnostjo izvedla singapurski načrt. Singapur je za Anglijo ravno tako važen, kakor Gibraltar in Suez. V slučaju svetovne vojne, s katero Angleži čezdalejbolj računajo, varuje Singapur zvezo Anglije z Avstralijo, lahko prepreči napad Japonske tako na Av-

stralijo kakor na Indijo in pomeni možnost sodelovanja angleškega tihomorskega brodovja z ameriškim. Angleži povdarjajo, da Japonska čezdalejbolj ogrožava mir, da razpolaga z armado 4 milijonov, da se njeno prebivalstvo vsako leto pomnoži za 700.000 duš in da gradi križarke in podmorske čolne v takem številu, ki nikakor ne odgovarja njenim potrebam. Od washingtonske konference sem, ki prepoveduje gradbo dreadnoughtov za gotovo dobo, gradi Japonska lahke križarke, in sicer je zgradila že 11 križark, 24 torpedolovcev in 22 pomorskih čolnov, dočim je Anglija zgradila samo 3 križarke, Amerika pa 3 podmorske čolne. Japonska ima zdaj 44 podmorskih čolnov, zgradi jih pa še 33, torej 77, dočim razpolaga Britanija samo s 65. To je tudi vzrok, da je Mac Donaldova vlada sklenila zdaj zgraditi 7 novih križark. Britanija pravi da stremi za svetovnim mirom, ne sme se pa dati oslabiliti po drugih državah, ako hoče, da se bo njena beseda in volja spoštovala. Japonska pa je danes najnevarnejša velesila, ki lahko razburka vso Azijo in pred katero je treba biti budno na straži.

* Za mir in razoroževanje. V ameriškem senatu je predlagal znani senator Borah resolucijo, s katero se poziva predsednik Coolidge, da čimprej skliče mednarodno gospodarsko in razorožitveno konferenco. Z ozirom na to resolucijo je izjavil državni tajnik Hughes predsedniku Coolidgeu, da velesile predloga za tako konferenco sedaj ne bi s posebnim veseljem pozdravile.

* Rusko-romunska konferenca na Dunaju. Na Dunaju zborujejo zastopniki sovjetske in romunske vlade, da rešijo razna med Rusijo in Romunijo sporna vprašanja. Najbolj boleča točka v medsebojnih odnosih obeh držav je vprašanje Besarabije. Glede tega se je izrazil Steklov: »Če hoče živeti Romunija z Rusijo v trajnem miru, naj se odpove Besarabiji. Če pa Romuni tega ne store, bodo doživeli tragedijo.«

* Pogajanja med Rusijo in Anglijo. Z ozirom na rusko-angleška pogajanja je izjavil Sinovjev na inženerskem kongresu v Leningradu, da potek pogajanj najbolj ovirajo medsebojni dolgov. Dolgovi Rusije Angliji se dajo deliti na tri vrste: predvojni dolgov, medvojni dolgov in obresti. Skupna vsota znaša skoro 11 milijard zlatih rubljev. Sovjetska Rusija pa ima od Anglije dobiti dve milijardi več. Pogajanja za medsebojno poravnavo teh vsot teko silno počasi.

kinic ni mogel ubraniti očitkov, ker je še v Avstroogrski spremljal pok. Tiszo po Bosni na agitacijskem potovanju proti Jugoslaviji. Pribičević pa ni več ponavljal, da se sedaj bori proti Avstriji, ko se niti prej ni, ko je bil ves narod za osvobodjenje. Pribičević je bil tedaj pokoren sluga Tiszovega režima. Lukinić je predlagal sporazum za delo v skupščini. Demokrat Magovčarić mu je zabrusil: »Vi ste se že sporazumeli z radikali, izdajalec.« Demokrat Pečić pa je podal oficialno izjavo: »Gospodje, ni tu govora o nesporazumu med eno in drugo stranjo. Popolnoma se razumemo i ta in druga stran, vprašanje je le, ali naj manjšina usili svojo voljo večini ali ne.« Humorističen pa je bil medklic nekega poslanca, ko sta se pripravila posl. Kobasica in Ajanović: »Pošljite po Mačka, da bo pojedel Kobasico.« (Kobasica, slovensko klubasa.)

+ Dvojni Pašić - Korošec. Pod tem naslovom objavlja novosadski »Deutsches Volksblatt« uvodnik, v katerem slika Pašića in dr. Korošca kot izborna politična stratega, ki vsak svojo vlogo izborna razume, ter zaključuje: Pašić in Korošec si stojita nasproti v očitni bitki. Oba kličejo zadnje rezerve, da izvojujeta zmago svoji zastavi. Umika ni več, boj je v teku in se bliža zadnji fazi. Številna premoč je še pri Pašiću, pa more že prihodnje dni pripasti njegovemu nasprotniku. Morda pa bodo tudi tu kakor v svetovni vojni odločevali močnejši živci.

Beležke.

Nacionalni značaj je dobila Pašičeva vlada z vstopom g. Pribičevića — modruje »Jutro«. Brez vsakega dvoma. Zato je pozdravljala skupščina Pribičevca z eljen-klici. Pa krivični bi bili, če bi odrekli Pašičevemu kabinetu vsak nacionalni značaj. Ima ga. Pašić je pokazal n. pr. v svojem pismu na radikalne organizacije, s katerim skuša vzbuditi velesrbske instinkte v srbskem narodu, ki so istovetni s sovraštvom proti Hrvatom in Slovincem. Velesrbski nacionalni značaj z velesrbsko tendenco. Za pripravo temu velesrbskemu kabinetu pa služijo v Sloveniji Zerjavovi demokrati. Če se sramujejo »slovenskie demokrati«. To je »nacionalni značaj« Pašičeve vlade, ki ga proslavlja »Jutro«.

»Slepe kanonade proti Pribičeviću in slovenskim demokratom ne bomo zmogli, nas prepričuje »Jutro«. Hvala za opozoritev, zato se bomo pa poslužili še ostre kanonade g. Davidovića in srbskih demokratov, ki so istovetni s sovraštvom proti Hrvatom in Slovincem. Velesrbski nacionalni značaj z velesrbsko tendenco. Za pripravo temu velesrbskemu kabinetu pa služijo v Sloveniji Zerjavovi demokrati. Če se sramujejo »slovenskie demokrati«. To je »nacionalni značaj« Pašičeve vlade, ki ga proslavlja »Jutro«.

prezira demokracijo, parlamentarizem in ves ostali naivni in sentimentalni balast, ki ga demokracija po njegovem mišljenju vleče seboj. On je stalno odkritelj poveljeval ideal »močne roke«. Od početka do danes je pripovedoval kruto centralistično birokratsko in skoro vojaško državno organizacijo kot najboljšo osnovo za ustvaritev — duhovnega edinstva. Uporabljal metode demagogije mesto demokracije, da naj bodo Hrvati pastorka, pravi je zločin. — Ostra kanonada! In naši registri imajo toliko sapa, da bode »Jutro« sapa še zaostala. Brez skrbi! Pride vse na vrsto, vsaka stvar ob svojem času.

Veselj nad glasovanjem. »Jutro« poroča: Džemijetsko glasovanje nas istotako veseli, ker je s tem potrjeno stališče g. Pribičevića, da se turška gospoda sicer vabi, da glasuje za vlado, a se ji za to ne da nič kakor zagotovilo, da ji tako glasovanje za bodoče ne bo škodilo. — Zares, Ne bo jim baš za bodoče škodilo, ko jim je to »zagotovilo« že sedaj, še pred glasovanjem, koristilo in štirim vladnim članom džemijeta prineslo 3 milijone Din, ki jih je 28. marca izplačala Narodna banka. Ne bo jim škodilo ne, kakor ne »Jutro« in drugim Pribičevićem glasilom. Zato prav verjame »Jutro«, da ga vpitje o korupcijski vladi pušča popolnoma hladnega. Zato se bomo pa mi potrudili, da bomo po »Jutrovem« nasvetu pobijali korupcijo uskoških kupčij s Pašičem »kakor steklega psa«.

Homogen radikalni režim »Jutro« ni prav nič všeč, pa ga le podpira. Homogen radikalni režim ugotavlja srbski demokratski »Odjek«: »Takoimenovani »nezavisni demokratski klub« ni demokratski pa tudi ne neodvisen. To je samo klub Pribičevićeve frakcije — radikalni stranki.« Eto homogen radikalni režim, pred katerim se je »Jutro« celo leto prej križalo, iz strahu, da ne bi v njegov pristan varno prijadralo.

Dinarski dan za pomoč vestfalskim Slovincem.

Maribor in Ljubljana priredita v soboto, 5. aprila »Dinarski dan« za gladujoče slovenske delavce v Vestfaliji. Občinstvo prosimo, da se spomni trepih bratov z obilnim nakupom cvetic, ki se bodo v to svrhu prodajale po ulicah. Dajte vsaj en dinar za brezposelne naše delavce v tujini.

Povsod po deželi pa se bo vršilinarski dan v nedeljo, dne 6. aprila.

Dopisi.

OBCNI ZBOR KMETIJSKE PODRUŽNICE NA JEŽICI.

Temeljiti obračun z demokratskimi nasilniki in samostojnim prispevom. — Izvoljeni trije naši delegatje. — Sleparije sedanjega odbora.

Kmetijska podružnica na Ježici je pred dvema letoma prišla nasilnim potom v roke nasprotnikov. Demokratsko-samostojni odbor je tako dobro »deloval«, da je tekem dveh let odstopilo nad 40 članov. Naši pa so se kmalu naveličali paševanja dveh ljudi, ki sta imela odbor popolnoma v svoji oblasti in hotela diktirati svojo voljo veliki večini.

V nedeljo 30. t. m. se je vršil občni zbor, za katerega je vladalo veliko zanimanje. S tresočim glasom ga je otvoril načelnik samostojnež ter se čudil veliki udeležbi. Ze pri prvi točki dnevnega reda — ugotovitvi imenika — so se razgalle sleparije sedanjega odbora. Da so naši zavedni posestniki vdovi vzeli volivno pravico, so imeli v imeniku vpisanega njenega moža, ki je že 2 leti v grobu. Mesto možkih imen so vpisali ženska, n. pr. mesto Matija je bila vpisana Marija zato, da so vzeli pravemu članu volivno pravico. Seveda je nastalo ob odkrivanju teh in še drugih sleparij velikansko ogorčenje velike večine. Ni čuda, da so pri drugi točki dnevnega reda, ko se je imelo odobriti dosedanje poslovanje odbora, naši predlagali celokupnemu odboru popolno nezaupnico ter ga pozvali naj odstopi. Nastala je popolna zmeda med odborniki. Demokrat Hvastja je ukazal načelniku, da ne sme dati predloga na glasovanje, ampak naj občni zbor prekine za toliko časa, da bodo dobili demokratje in samostojneži toliko članov, da bodo imeli večino. Med splošnim smehom je res načelnik izjavil, da je pripravljen občni zbor voditi le, če se naši člani odstranijo, ali pa naj se prekine, da bo imel čas nabrati novih članov. Vnet demokrat zakliče: Če smo prav v manjšini, vlada nam bo pomagala, da ne boste dobili podružnice. Ironičen smeh, ploskanje in nemir je trajal nad eno uro. Naši so dokazali načelniku, da je kršil pravila in poslovnik in zahtevali, da se občni zbor nadaljuje po objavljenem dnevnem redu. Na ukaz demokrata Hvastje, ki je načelnika tolažil z Zerjavovo pomočjo, je ta nadaljevanje občnega zbora v smislu dnevnega reda odklonil. Naši so po vrsti pozvali vse odbornike, da naj eden prevzame predsedstvo in nadaljuje občni zbor. Ker so to vsi odklonili, so naši izvolili za predsednika g. Verbiča, ki je vodil nadaljevanje občnega zbora. Takoj se je glasovalo o nezaupnici odboru, ki je bila soglasno sprejeta, niti demokratje se niso upali glasovati proti. Občni zbor se je nadaljeval v popolnem redu ob onemoglih medklicih nekega demo-

krata. Pri volitvi delegatov so dobili naši kandidati od 59 oddanih glasov 56 in so torej z veliko večino izvoljeni.

Komičen prizor je nastal, ko je brihten demokrat nato otvoril »občni zbor« članov kmetijske podružnice — demokratov in samostojnežev. Vse točke so bile ob bučnem smehu naših »sprejetec« enoglasno in tudi delegata so »izvolili« soglasno — s trinajstimi glasovi. Z željo: Pomozi nam vlada in Zerjav. — drug nam ne bo, ker nas je samo 13 (oh, nesrečna številka!) je demokrat »zaključil« »občni zbor« 13 demokratov in samostojnežev ter slovesno izjavil, da je le samostojnež Miha Čeren pravilno izvoljen za delegata. Do druge nesreče ni prišlo.

Dnevne novice.

— Osmina po 4 g. proštu dr. Elbertu bo v četrtek, dne 3. aprila ob devetih v kapitelski cerkvi v Novem mestu.

— Izkoriščanje oficirskega zbora. V mariborski »Straži« beremo 26. t. m. zelo zanimiv dopis o foicirski združbi, koje sedež je v Belgradu, vrhovni nadzornik pa je g. vojni minister. Ta »združba« šteje 10.000 članov, ki so bili prisiljeni vanjo vstopiti, ker se je častnikom predpisalo, da si morajo od 1. marca t. l. dalje nabaviti kar tri uniforme: vsakodnevno, paradno in praznično, kar stane vsakega 18 do 20 tisoč dinarjev! Ta denar se v mesečnih obrokih službeno odteguje od plače, kljub temu pa mora vsak častnik dati združbi še menico, katero mora vsakih 6 mesecev obnoviti, neglede na to, ali je še toliko dolžan, kolikor je znašala prva menica. Ta nepotrebna določba seveda spričo visokih taks znaša drag denar. Človek bi torej mislil, da bo združba s toliko glavnico in sigurnostjo svojim članom nudila res velike ugodnosti. Temu pa ni tako, ampak je ta belgrajska združba samo velika izkoriščevalnica častnikov v prilog »porodici«, to je upravnemu odboru, ki sestoji iz 4 generalov, 4 polkovnikov, 2 podpolkovnika, 5 majorjev in 4 kapetanov, ki imajo seveda vsi prikljati temu, kar pravijo generali. Uniforme stanejo pri tej združbi toliko kakor v vsaki trgovini ali pri vsakem krojaču, nekateri predmeti pa še več. Pač pa si upravni odbor sam določa dnevnice, če ima kakšen posel za združbo v Belgradu! Dnevnice za potovanja v inozemstvo, ki so seveda čisto nepotrebne, si upravni odbor daje izplačati v tuji valuti. Odbor pa se sme po pravih, ki so jih »višji« postavili sami, udeleževati tudi borznih kupčij, pri katerih se lahko veliko »zaradi« — seveda ne združbi v korist, ampak v korist privatnim žepom. Tako so tudi častniki izročeni na milost in nemilost odiranju od strani par koritarjev, ki so seveda vsi pri Pašičevem režimu v milosti.

— Pribičevićev furor v šoli. Splošno je še v spominu, kakšno preseljevanje učiteljstva je bil Pribičević svoj čas uprizoril na Hrvatskem iz strankarske maščevalnosti. Kakor se zdi, se hoče Pribičević tudi sedaj zagnati med hrvatsko učiteljstvo kakor ščuka med manjše ribice. Topot je začel pri glavi in odslovil dosedanjega šefa na osebno oddelku naučne sekcije v Zagrebu — Fabianovića. Namestnika mu še ni našel in je prevzel začasno vodstvo navedenega oddelka najstarejši uradnik.

— Smrtna kosa. V Mali Loki pri Domžalah je po daljši bolezni minolo nedeljo umrla ugledni rodbini And. Zajčevi najstarejša hčerka Rozika, zasebna uradnica in bivša gojenka Liechtenurnovega zavoda ter trgovske šole. Pokopali jo bodo danes dopoldne ob pol 11. na pokopališču v Pšati. Spoštovani rodbini naše sožalje!

— Šolska vest. Nadučitelj v Bogojini v Prekmurju g. A. Benkovič je na lastno prošnjo premeščen v Zenavlj pri Petrovcih.

— Poštne zveze med Novim mestom in Krškimi oziroma Brežicami. Iz Krškega nam poročajo: Da imamo v državi SHS sila slabe poštne zveze, je obče znano dejstvo. A izmed vseh poštah zvez je najbolj nesigurna poštna voznja med Novim mestom in Brežicami oziroma Krškimi. Nekaj časa obstoji zveza med Novim mestom in Brežicami, nekaj mesecev med St. Jernejem in Krškimi, potem za izpremembo med Novim mestom in Kostonjivcem. Ko smo imeli poštno zvezo med St. Jernejem in Krškimi, je moralo pismo iz St. Jerneja, naslovljeno v Novo mesto, preko Zidanega mostu, Ljubljane ter po dolenski progji v Novo mesto, kar je vsekako velikanski ovinek ter v veliko škodo vsej važni zasebni ter trgovski in obrtni korespondenci. Kakor se čuje, prevzame prihodnje dni poštna uprava sama prevoz poštah pošiljk med zgoraj omenjenimi kraji. Z veseljem pozdravljamo to veselo novico in želimo novemu državnemu podjetju dolgotrajen obstoj in najboljši uspeh.

— Razvrstitev poštah uslužbenecv. Začasni poštarji so prišli ne glede na število službenih let v V. skupino; od 2000 pa do vseh 3000 dinarjev letne plače v IV. skupino; od 3031 do vseh 4000 Din letne plače v III. skupino; od 4041 dalje pa vsi v II. skupino. Neakumulirani aspirantovski let poštne ministrstva ni vpoštevalo. Aktivna vojaška doba se ne vpošteva. Povsem pravično pa je, da se tudi kadrski rok v državni službi vpošteva, zakaj vojak in državni uslužbenec služita istemu kralju in isti domovini. Pri razvrstitvi so se napravile velike hibe, ki se bodo morale popraviti. Vsak ima pravico, da se v teku 30 dni po prejemu dekreta pritoži na državni svet, če misli, da se mu je zgodila krivica. Odločili

činteljji so pripravljene popraviti hiše v uredbi, ker imajo sila dosti pritožb. V ta namen je sestavljen parlamentarni odbor, ki naj ves material pregleda, sestavi predloge in jih predloži parlamentu.

— **Požar v Jaršah.** V nedeljo zvečer okoli 11. ure je začelo goreti v Kraljevem mlinu v Spodnjih Jaršah pri Domžalah. Na lice mesta je takoj prhitela domžalska požarna bramba z motorno brizgalno pod vodstvom g. Januša, ki je ogejni v kratkem času pogasila in tako preprečila ogromno škodo.

— **Ameriška dedščina.** 62letna revna dekle Ana Müller v Novem Sadu je te dni iz Amerike dobila obvestilo, da je tamkaj umrl njen brat Ivan Müller in zapustil približno 16 milijonov dinarjev premoženja. Brat, ki se je bil izselil že pred pol stoletjem in ki ga je sestra smatrala že davno za mrtvega, ni v Ameriki zapustil nikakega dediča. Vse premoženje pripade torej sorodnikom v stari domovini, a to sta dve sestri in en svak. Ana se veseli sedaj edino tega, da se ji izpolni davna želja, da si kupi lastno hišico.

— **Napredovanje rezervnih častnikov.** Za rezervne poročnike so bili dalje imenovani: Mato M. Perger, Ljudevit N. Tomašek, Branko M. Lilic, Josip M. Gorjanc, Stojan F. Jenko, Ivan I. Pribil, Ivan F. Grebenšek, Josip J. Kolšek, Franc I. Urbas, Vilko Lj. Sen, dr. F. Jelenc, Anton I. Kroupa, Jožef L. Klemenc, Vlado D. Strnc, Božo I. Vajs, Franc J. Pečak, 'Anton J. Pečnik, Ivan N. Cerovec, Ivan I. Seštan, Ciril J. Ponikvar, Joža A. Strnad, Lojze J. Huter, Ferdo M. Ničmar, Stanko I. Šubič, Roman M. Lesnik, Vlado J. Guzelj, Mirko U. Majcen, Franc S. Sušnik, Ivan I. Kastelic, Janko J. Zirovnik, Pavle S. Lončar, Branko F. Kurele, Franc J. Jerman, Milan B. Vajs, Joža A. Cerne, Vinko V. Stopar, Dragotin F. Demžar, Peter P. Vidmar, Maks B. Kovačič, Dragotin A. Soure, Ciril M. Lazar, Viktor I. Pintar, Mirko M. Kolarič, Mirko H. Frelj, Franc M. Albrecht, Ciril I. Hočvar, Janko B. Pertot, Jožef M. Groznik, Rudolf M. Vrišar, Franc F. Jeklar, Ivan I. Lipovšek, Anton F. Končan, Franc A. Špenko, Franc M. Zagar, Miha M. Majcen, Avgust B. Tominc, Milo I. Trost, Ljubomir V. Skala, Ivo I. Tomas, Matija M. Avsec, Lojze I. Žitnik, Ivan T. Lavrin, Franc I. Škušec, Ivan I. Drev, Ivan P. Grahovec, Josip J. Makovec, Pavle P. Hergot, Franc G. Gorenc, Gregor I. Hribar, Ivan M. Pečnik, Andrej V. Čok, Anton J. Hohnjec, Rudolf I. Tomšič, Friderik A. Repovš, Edvard J. Bulet, Vlado A. Rustja, Vinko J. Dular, Izidor J. Finci, Viktor S. Vučkovič, dr. Josip D. Kramer, Josip A. Brajnik, Joža A. Paškulin, Alojzij J. Kuralt, Zeljko M. Jeglič, Vlado M. Konečnik, Pero V. Cestnik, Avgust A. Gogala, Alojzij A. Veber, Dušan O. Ribar, Franc A. Vendramin, Ferdinand F. Merala, Josip J. Zamida, Franc L. Vavpot, Miloš L. Senica, Ivan I. Sorli, Franc B. Štimec, Anton A. Mejac, Ivan M. Pirc, Josip P. Ručigaj, Fran I. Škof, Franc P. Car, Franc I. Smolika, Valentin I. Benedik, Vladimir M. Jazbec, Adolf F. Gregl, dr. Vinko F. Rapotec, Franc A. Jerebič, Anton F. Zerjav, Franc F. Flere, Ludvik A. Pian, Vilko J. Šušteršič, Maks M. Lukanc, Alojzij J. Ude, Ivan I. Marinc, Matko M. Šmid, Vinko A. Ravnikar, Alojzij J. Bučar, Ivan I. Fajnič, Vekoslav P. Klemenčič, Jakob J. Jereb, Niko I. Albanese, Valentin A. Acceto, Mirko V. Sadar, Vinko I. Jerše, Franc A. Trajč, Franc G. Keržič, Viktor J. Lapajner, Franc F. Zupančič, Srečko J. Volmut, Josip A. Peš, Ivan A. Steblovnik, Dragotin M. Ukmar, Stanko F. Lenarčič, Josip A. Tušar, Anton G. Lovšin, Ivan M. Lesar, Franc F. Šuklje, Maks M. Koman, Simon J. Zeleznik, Josip V. Vider, Miroslav A. Benedik, Rudolf K. Dostal, Emil M. Taler, Anton A. Hrastnik, Leo J. Dobnik, Joško F. Arko, Franc Bernard F. Štrn, Joško V. Ašman, Anton J. Poje, Matko M. Drovečnik, Franc J. Čehun, Anton A. Skala, Alojzij A. Bulovec, Stanislav I. Vrančič, Franc M. Mahovec, Edvard F. Laščak, Joško V. Velikonja, Janko I. Medved, Boleslav L. Blouček, Ivan P. Kavec, Peter B. Perkovič, Franc L. Karbaš, Branko S. Širola, Alojzij J. Gaberc, Niko M. Kos, Karol A. Mikuš, Nik J. Srdoč, dr. Milko J. Hrašovec, Leopold B. Baebler, Maks M. Palouz, Ivan I. Veseljko, Josip I. Sirk, Aleksander A. Mikuš, Karel I. Geršak, Franc I. Zavašnik, Viktor M. Košuta, Stanko I. Verhovc, Andrej L. Zele, Ivan Vilhar, Franc F. Cilencek, Josip A. Zec, Franc A. Korenjak, Ludvik A. Zepič, Franc I. Kramar, Alojzij M. Turšič, Lavoslav A. Planjšček, dr. Stevo S. Kralj, Vilko J. Krajner, Albert A. Planer, Alfonz I. Ločnikar, Anton M. Urbanja, Anton I. Vesjak, Rajko J. Rajer, Ante F. Gnidovec, Stanko J. Gabrčič, Janko I. Grajser, Rudolf I. Pleskovič, Dragotin M. Kunovar, Peter J. Besednjak, Ferdinand F. Roš, Miha A. Plančak, Zdravko I. Sodja, Vladimir M. Ančlovar, Ivan I. Peršuh, Miha J. Vrabeč, Janez G. Triler, Viktor I. Markič, Ferdo J. Ercigoj, Ivan I. Laznik, Vekoslav J. Gobec, Anton J. Prelog, Ivo I. Svetec, Vladislav F. Arko, Božidar M. Judnič, Alojzij F. Paličar, Janko J. Kogovšek, Stanko J. Podreberšek, Jakob J. Skubic, Viktor I. Fabjan, Anton A. Svetina, Albert K. Vlžjak, Anton A. Komac, Borislav J. Kušar, Avgust M. Vrinskole, Vinko F. Steple, Vladimir A. Porekar, Vladimir J. Velušček, Ernest A. Janinger, Vinko V. Sket, Luka B. Potočnik, Ivan F. Križaj, Alojz F. Mlekuž, Ciril J. Zupan, Drago J. Janežič, Mirko L. Podgornik, Egon K. Planjšček, Stefan J. Šajn, Vilko A. Postružnik, Marcel D. Zerd, Ladislav D. Nedved. (Dalje sledi.)

Primorske novice.

p Zlata maša. Dne 25. m. m. je obhajal v Dornbergu zlato sv. mašo č. g. Jožef Godnič. Redke slovesnosti se je vdeležil knez nadškof dr. Sedej in 24 duhovnikov.

p Neviteška politika. Že zadnjič smo poročali, kako prirejašči fašisti volivne shode po Vipavskem pod uradnim aranžmajem goriškega podprefekta. Sedaj se je do takih potvorenih političnih prireditvev ponizal sam tržaški prefekt Crispo Moncada. Za minolo soboto dopoldne je bil napovedan fašistovski volivni shod v Sežani. Več dni pred shodom so dobili vsi župani sežanskega okraja uradno naredbo, da se morajo vdeležiti zborovanja. Po vseh šolah sežanskega okraja je bil pouka prost dan, učiteljstvo pa je dobilo poziv, da pride na zborovanje. Umevno je, da so se uradne osebe pokorile ukazu in da izmed županov in učiteljstva ni manjkalo nihče. Tako se je zbralo v soboto dopoldne pred cerkvijo, kjer je bil shod napovedan, do 300 ljudi, od tega približno 100 Slovencev. Navzoča je bila sedva narodna milica in karabinerji pa fašistovska godba. Na shod so prispeli prefekt Moncada in pa kandidati fašistovske liste Giunta, Suvich in Banelli. Kot prvi je govoril Banelli ki je ubiral znane strune: Slovani naj ne zaupajo svojim krivim prerokom — voditeljem ter naj volijo vladno listo, ker vlada itak brani enako Italijane kakor Slovane. Končno je obljubil volivcem razne dobrote, ako bodo ubogali. Potem je nastopil Giunta in si istotako privoščil slovanske narodne voditelje, ki jim je očital panslavizem. Kdor drži z njimi in misli, da se bo Italija kdaj umaknila iz teh krajev, naj porabi prvi vlak, da se za zmeraj odpelje preko meje. Naj vprašajo svoje župane, ki so videli Rim, kaj je Italija. Italijanski vojniki sicer niso umirali za to, da zaslužijo Slovence, toda Slovanom v Italiji bo lažje, ako se raznarodijo in zlijejo s 40 milijonskim narodom. Ko je Giunta končal, je godba zaigrala »Giovinezza« in shod se je zaključil. — Očividno je fašizmu silno veliko na tem, da bi v Julijski Krajini volivne številke čim najbolj govorile zanj in s tem za italijanstvo teh pokrajin. Toda če so že fašisti po svojem voditelju Mussoliniju tako slovesno obljubili dočela svobodne volitve, naj bi se te obljube tudi držali. A uradna volivna kampanja, ki jo vodijo v Julijski Krajini, ni nič drugega nego nasilje.

Koroške novice.

k Slovenska poslanca v deželnem zboru. O priliki proračunske razprave v koroškem deželnem zboru sta slovenska poslanca dr. Petek in župnik Poljanec nevtrajeno branila pravice slovenskega prebivalstva. Dr. Petek je nastopal v šolskem vprašanju, kakor smo že poročali, župnik Poljanec pa se je zavzemal za gospodarske potrebe. V ponočni seji 17. marca je poslanec Poljanec predvsem odločno protestiral, ker je narodno socialni poslanec v svojem govoru koroške Slovence imenoval »Windische« ter izvajal: »Mislim, da se v deželnem zboru nabajamo v družbi olikanih ljudi, in kakor mi Slovenci vas ne zmerjamo s »Švabi«, tako se ne damo od vas psovati tudi mi! Nemški poslanci vseh strank ste v slovenskih krajih dobili ob volitvah veliko glasov. Brigate pa se samo za nemški del Koroške. To je razvidno iz podpornih predlogov v deželnem proračunu. — V kmetijskih šolah se mladi fantje iz dobrih slovenskih hiš odujujejo svojem jeziku in veri. Tudi v gospodarskem oziru te šole ne dosegajo svojega namena, ker vzgajajo tako imenovane gospodarske kmete ali drugače ljudi, ki jim kmetstvo delo ne prija. — Naše posojilnice, bodisi Rajfajzovega ali Delič-Sulcejevega sistema, propadajo, banke se pa strahovito množijo in centralizirajo ves kapital v svoje grabežljive roke. Ubog je kmet, obrtnik in delavec, ki mora pri njih iskati posojila. Edine kmečke organizacije, kmetijske podružnice — Gauvereine — so večinoma zaspale, druge samo še životarijo. Nationalbanka na Dunaju pa podpira banke in jim daje denar po 9 odstotkov. — Podpora za brezposelne tudi ne dosega svojega namena, ker se daje ljudem, ki so pravkar prišli s kmetov, kjer bi izlaska zopet dobili delo, ako bi hoteli, stari tovarniški delavci, ki jih je tovarna, ustavišči obrat, vrgla na cesto, pa ostajajo brez pomoči. — Svoj govor je zaključil poslanec Poljanec: »Ako dobimo Slovenci svoje pravice na Koroškem, naj pride tudi deželno gospodarstvo na Koroškem v ugodni položaj. Midva vas ne bova ovrhala. Za proračun pa ne glasujeva, ker si ne upava in tudi ne moreva zagovarjati svojega koraka pred našim slovenskim ljudstvom, kateremu se niti v narodnem niti v gospodarskem oziru ne dajo pravice, ki nam gredo kot enakopravnim državljanom. V Kanoso ne gremo, ker storimo svojo dolžnost in imamo radi tega pred svetom mirno vest.«

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 322.50 Din, koruza 240 Din, pšenična moka št. 10c 500—505 Din, št. 2c 455 Din, št. 6c 310 do 325 Din. — Tendenca slaba.

g Vplačilo direktnih davkov. V letu 1922 je bilo skupno vplačano 524 milijonov direktnih davkov nampram 543 milijonom Din, ki jih je predvideval proračun. V letu 1923 so vplačali direktnih davkov v celi državi 686 milijonov, predvidevalo pa se je v proračunu 672 milijonov Din. V letu 1922 je Slovenija vplačala 72.1 milijonov Din direktnih davkov, v letu 1923 pa 100.5 milijonov Din, torej v letu 1923 znatno več.

g Naša zunanja trgovina v letu 1923. Objavljanje statističnih podatkov o našem uvozu se vrši zelo pozno. Sele sedaj prinašajo belgradski listi podatke o uvozu v tretjem četrtletju preteklega leta, to je za mesec julij, avgust in september. V prvem tromesečju lani je znašal uvoz 1913.4 milijonov dinarjev, izvoz pa 1512.5 milijonov. V drugem tromesečju se je uvozilo za 1882.8 milijonov dinarjev, izvozilo pa za 1821.2 milijonov. V tretjem tromesečju, za katero dobo so se ravnokar objavili zakasneli podatki, se je uvoz dvignil na 2339.6 milijonov Din, izvoz pa na 2167.9 milijonov. V teku prvih 9 mesecev preteklega leta je znašal torej uvoz 6.135.600.000 Din, izvoz pa 5.501.600.000 Din. Pasivnost bilance naše zunanje trgovine je v prvih treh tromesečjih lani znašala 634 milijonov Din. Iz navedenih podatkov je razvidno, da najbrže bilanca zunanje trgovine za preteklo leto ne bo aktivna, kakor so poročali listi. Vendar pa je treba počakati nadaljnjih podatkov o uvozu za zadnje tri mesece lani, ki bodo pokazali pravo razmerje in bilanco naše zunanje trgovine za celo leto 1923. Kdaj bodo pa bi podatki izšli iz »kancelarije« generalne direkcije carin v javnost je pri sedanjem poslovanju statistične službe negotovo.

g Nova carsinska tarifa v Bolgariji. Nova bolgarska carsinska tarifa določa, da se mora za vse blago, ki se izvažja iz Bolgarije, carina plačati v zlatu. Za vse blago, ki ni izrecno v tej tarifi omenjeno, se mora carina plačati v višini 6%. — Od plačanja izvozne carine so prosti predmeti za osebno vporabo potnikov.

g Potujoč velesejm. V Italiji je poseben odbor, ki ima svoj sedež v Milanu in ki mu načeljuje minister Luzzatti, organiziral »Sejmski vlak«, to je potujoči velesejm. Velike, moderne železniške vozove so opremili s steklenimi omarami, v katerih se razstavi blago. Interesanti morejo dobiti tudi cel lastni oddelek, manjši razstavljalci pa se morejo — iz finančnih razlogov — omejiti samo na posamezne police. Sejmski vlak nastopi svoje potovanje dne 30. aprila iz Milana ter bo trajala njegova vožnja 90 dni, ustavljal pa se bo v 76 mestih, vsakrat najmanj za en dan. Vlak bo obšel Italijo v celi dolžini do Marsale in Trapanijev na Siciliji pa do Reke, Trsta in Gorice na severovzhodu — po eni strani navzdol, po drugi navzgor in križem po severni Italiji. Sejmski vlak ostane posledaj stalna gospodarska ustanova v Italiji.

g Svetovna produkcija riža. Svetovna produkcija riža znaša v letu 1923 v onih državah, ki so producirale leta 1922 92 odstotkov celokupne produkcije, po statistiki oddelka za poljedelstvo 106.581.322.000 funtov. Produkcija Kitajske ni v to vsoto všteta. Leta 1922 pa v istih državah 118.321.832.000 funtov (funt je 0.453 kg).

g Cena mineralnemu olju je sledeča: petrolej v zabojih 275—300 Din zaboj, v cisternah 7 Din kg; v ameriških sodčih 7.40 do 7.60 za kg, v rumunskih sodčih 7.20 za kg. — Nafta v cisternah neocarinjena 3 Din za kg, v cisternah ocarinjena 4 Din za kg, bencin v cisternah 12.50 Din za kg, v sodčih 13 Din kg, v zabojih 475 Din zaboj.

g Trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Zdrženimi državami. Predragovori za sklenitev trgovske pogodbe med Češkoslovaško in Zdrženimi državami so se pričeli v Pragi. Vendar se vsa pogajanja nahajajo šele v prvem stadiju.

g Naša trgovina z Italijo. V preteklem letu je Italija uvozila za 2 milijardi 225 milijonov dinarjev blaga iz Jugoslavije. Od celokupnega našega uvoza v znesku 8 milijard 48 milijonov dinarjev je šlo v Italijo približno eno tretjino ali točneje 29 in pol odstotka. Glavni naši izvozni predmeti v Italijo so bili: gradbeni les (795 milijonov dinarjev), živa goveda (348), žive svinje (133), les za kurjavo (67), meso in izdelki (62), konji (54), lignj (49), koruza (45), fižol (42), živa perutnina (36), pšenična moka (29), kože (27), ostale (539 milijonov dinarjev).

g Češkoslovaški sunanja trgovina. — V februarju mesecu letos je uvozila Češkoslovaška za 1 milijardo 245.5 milijonov češkoslovaških kron blaga, izvozila pa za 1 milijardo 254.1 milijonov kron. Tako je znašala aktivnost 8 milijonov češkoslovaških kron. Iz Jugoslavije se je v tem mesecu izvozilo v Češkoslovaško za 28.2 milijonov kron ali 2.26 odstot celokupnega češkega uvoza. Nasprotno pa je Češkoslovaška izvozila tega meseca v Jugoslavijo za 84.9 milijonov kron ali 6.77 odstot vsega češkega izvoza je šlo v Jugoslavijo. Med češkoslovaškimi dobavitelji stoji Jugoslavija na 12. mestu. Na Češkoslovaškem trgu je pa Jugoslavija med vsemi državami 3. naimočnejši kupec.

Gospodarstvo.

Janko Jovan :

Trgovska pogodba z Italijo.

IZMENJAVA KRON.

Denarni zavodi, banke in zadruga v okupiranem oziroma anektiranem področju imajo svoje centrale, pri katerih so deponirale svoje viške denarnih vlog, v mestih, ki pripadajo danes kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po uradnih podatkih ima Zadržna zveza v Ljubljani sama od svojih 112 zadrug, katerih sedež je v Julijski Benečiji, deponiranih 45 milijonov 590.095 kron, a terjatev nampram drugim preko K 1,086.000. — Zadržna zveza v Celju ima deponiranih od svojih zadrug v Julijski Benečiji K 2,180.380. Mnoge zadruga imajo svoje visoke kapitalne deponirane v bankah v naši kraljevini. Kakor zadruga tako so tudi posamezne banke iz Julijske Benečije deponirale velik del denarnih vlog v naših bankah kot svojih centralah. Goriška zveza ima nadalje deponirano svojo imovino v Ljubljani in to v dovoljenjem naše finančne delegacije v Ljubljani v nežigosanih bankovcih, skupno K 1,860.000, katerih ni izmenjava v naš denar z ozirom na obetanje italijanskih oblasti, da bo Italija sama stare avstrijske kronne izmenjala s svojo valuto.

1. Na podlagi naredbe Vrhovnega poveljstva kr. italijanske oblasti v Julijski Benečiji od 31. marca 1919 je bila uvedena v Julijski Benečiji valuta v lirah in predpisana z omejeno naredbo izmenjava po kurzu K 1 : 0.40 lira. Obenem se je začela italijanske valute je izšlo dovoljenje uvoza nežigosanih kron preko demarkacijske linije, katerega privilegija se je ljudstvo po možnosti poslužilo, vendar je ostal večji del den. vlog deponiran v naših centralah in bankah. Tisti, ki so iz našega teritorija prinesli kronne na italijansko področje, čestudi se je to izvršilo po 9. aprilu 1919, s katerim dnem se je začela izmenjava kron v lire, so mogli brez ovire zamenjati kronske bankovce v lire. Denarni zavodi so bili po naredbi od 31. marca 1923. prisiljeni, da kronske vrednosti izplačajo v lirah. Na podlagi tega denarni zavodi nismo smeli izplačati odbiti saj za one vloge, ki so bile knjižene v dobro do 9. aprila 1919, ko je stopila naredba od 31. marca 1919 v veljavo. V nasprotju s svojo dotedano prakso je izšla naredba od 27. nov. 1919, št. 2227, ki povzbuje kurz kronne od 0.40 na 0.60 lir, da obsega naredbo, da se to povzbuje ne nanaša na bankovce oziroma na akreditiva, ki so bili prenešeni na italijanski teritorij po 3. nov. 1918, bodisi da se je prenos izvršil v gotovini bodisi z akreditiranjem na tekočem računu. Na ta način trpe vsi denarni zavodi, ki so izplačevali kronske vrednosti po naredbi od 31. marca 1919, ker so bili prisiljeni delati veliko škodo, katera pri poedinih zavodih dosega tako višino, da jih more uni-

čiti. Povsem naravno je, da so denarni zavodi z objavljenjem naredbe od 27. nov. 1919 ustavili nadaljnje konvertiranje kron in so jim radi tega ostale velike količine nežigosanih kron. Kakor spoznamo iz gori navedenega, ni pravnega razloga, da Italija ne konvertira kron, ki so bile prenešene na italijansko področje pred 9. aprilom 1919, s katerim dnem so denarni zavodi morali zaključiti svoje konte in predložiti italijanski zakladni delegaciji v Trstu.

2. Ker je z naredbo našega finančnega ministristva zabranjen prenos naših novčanic preko demarkacijske linije, so denarni zavodi v naši kraljevini odbijali zahteve denarnih zavodov iz okupiranega področja, da se njihovi depoziti izplačajo. Tako so lastniki pri nas deponiranih kron bili izven možnosti, da konvertirajo svoja kronska imetja, čeprav jim naredba italijanske oblasti od 31. marca 1919 daje to pravico. Posledica tega postopanja je, da imajo denarni zavodi iz okupiranega oziroma anektiranega področja visoke vsote kron deponiranih v naših denarnih zavodih bodisi v gotovini, kot nežigosane kronne, bodisi v naši valuti akreditiranih na tekočem računu. Ker se naredba od 31. marca 1919 nanaša na kronske vrednosti brez kake omejitve in lastniki niso bili v stanju, da prenesejo svojo kronsko imovino preko demarkacijske linije, jim brez sumnje pritiče pravica konvertiranja kron po relaciji, ki je ugotovljena z naredbo od 31. marca 1919 oziroma 27. nov. 1919. Mi moramo zahtevati, da Italija konvertira denarnim zavodom, ki imajo pri nas depeje pred 9. 4. 1919, iste v lirah in to po kurzu K 1 : 0.60 lir.

3. Italija je topej na onem teritoriju, o katerem je računala, da ga odstopi zopet naši državi, konvertirala kronne z 0.40 lir, a ni naknadno z naredbo od 27. nov. 1919 povisalo valutno diferenco od 0.20 lir za krono izplačala. Ker se naredba o reguliranju konvertiranja kron v lire nanaša na celokupno okupirano ozemlje, ni nobene pravne podlage, zakaj se je izvršila izmenjava kron v lire za en del okupiranega teritorija v relaciji 1 : 0.40, a za drugi del v relaciji 1 : 0.60. Mi moramo torej zahtevati, da Italija vsem onim, ki jim je konvertirala kronne v lire v relaciji 1 : 40 izplača naknadno diference po 0.20 lir od tako konvertiranih kron.

4. Kakor je že omenjeno, imajo naši denarni zavodi terjatve v anektiranem področju Italije. Čeprav so dotični dolžniki mogli izmenjati izposojene zneske kron v lire, zahtevamo, ako udovolji Italija našim opravičenim zahtevam pod 1. do 3., da se naša terjatev izvrši v naši valuti.

5. Vse, kar je v predloženih točkah 1—4 povedanega o denarnih zavodih, bankah in zadržah, mora veljati tudi za privatne osebe.

BORZA.

Zagreb, 31. marca. (Izv.) *Devize: Italija* 6.5070—3.5370, London 348.40—351.40, Newyork 80.50—81.50, Pariz 4.4250—4.4750, Dunaj 0.114250 do 0.116250, Curih 14.0750—14.1750, Amsterdam 20.90—80.20. *Valute: lira* 3.4675—3.4975, dolar 79.6250—80.6250, holandski florint 29.5350—29.8350.

Curih, 31. marca. (Izv.) *Pešta* 0.0082, Berlin 1.27, Italija 25.10, London 24.74, Newyork 575, Pariz 31.55, Praga 17.30, Dunaj 0.008120, Bukarešt 3, Sofija 4.20, Belgrad 7.10.

Ljubljanske novice.

Ij Tajinstvena nočna seja na ljubljanskem magistratu. V noči od 30. do 31. marca se je do ranega jutra videla neka čudna luč na ljubljanskem magistratu, ravno iz onega okna, kjer uraduje gospod župan. Redki ljudje, ki jih je nosilo še ob tej pozni uri mimo magistrata, so z začudenjem gledali to čudno, nekam zelenkasto luč in so s strahom ugotovili na nasprotni ležeči hiši tri dolge sence, ki so ne mirno mahale z rokami, kimala z glavami, zvijale vratove in kar že sence vse počno. Ljudje so nekaj časa gledali ta čuden prizor v čudni luči, končno pa so se le ojunali nekateri, da so zbudili hišnika nasprotna hiše in šli s prvega nadstropja gledat, kaj mora to biti na magistratu. Videli so čuden prizor. Ob županovi mizi so sedeli dr. Perič, dr. Stanovnik in dr. Lemež, globoko zatopljani v globoke misli. Na sredi mize pa je stal sovjet, pristen ruski sovjet. Na kapi je imel zvezdo, v roki srp, okoli pasa pa sabljo in bombe, kar celo rešto. Dr. Lemež se je sovjet prijazno smejal, dr. Stanovnika je včasih vsaj pogledal, na dr. Periča se pa ni niti ozrl. Potem se je pa začelo govorjenje kar z rokami. Dr. Perič je prosil dr. Lemeža, naj vendar sovjetu dopove, da se usmili ljubljanske mestne blagajne, ki ima sicer vedno dovolj gotovine, nikdar pa ne toliko, da bi mogla dati razne predjume, kakor je to bilo v navadi v onih starih, lepih časih večnega dremanja in spanja. Dr. Stanovnik je kot poseben prijatelj sovjetu pripovedoval, da se mestna občina na vso moč trudi, da izvede zakon o zaščiti delavcev, ki ga je bila sklenila demokratska vlada in je sovjetu toplo polagal na srce kar največjo skrb za demokrate, ker za klerikalec že dr. Lemež skrbi. Dr. Lemež je na vse zadovoljno kimal in se sovjetu silno prijazno nasmihal. Tako so govorili ti ljudje vse sorte stvari o mestnem gospodarstvu, o sovjetizaciji raznih bank, o sovjetu na klavnici, o sovjetih med davkoplačevalci in ljudje so bili prepričani, da bi se bili še dolgo tako menili, če se ne bi bili vsi štirje kar naenkrat strašno stresli, da so kar roke dvignili kvilsku. Ko so pa pogledali pod mizo in pod stole, da najdejo vzrok nenavadnega premikanja, so opazili, da manjkajo mizi in stolom ne po ena, ampak po dve nogi, tretja se pa ravno izdira. Izdirte noge so bile že zavite v »Slov. Narod«. Takrat je pa sovjet vsekaj po »Narodu« s srpom, noge so zopet zlezle nazaj in vsi trije, Perič, Stanovnik in Lemež so zopet trdno sedeli, sovjet se je pa povzpел na vrh mize in ugasnil luč, tako da zapozneli Ljubljančani niso nič videli in slišali o nadaljevanju te čudne nočne seje. Zato so pa brali o njej v »Slovenskem Narodu« v tisti številki, ki nosi datum — 1. aprila.

Ij **Tlakovanje ulic.** Sklep občinskega sveta glede največja posojila v znesku 10 milijonov dinarjev za nadaljevanje tlakovanja cest in ulic je pokrajinska uprava potrdila in najetje posojila dovolila.

Ij **Opozarjamo na VIII. delavski večer,** ki se vrši nočoj ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Predava tov. akademik Mirko Jeršič o razvoju modernega kapitalizma. Krščansko-socialno delavstvo na večer!

Ij **Odhod gen. konzula dr. Kohlusa.** Dosedanji avstrijski generalni konzul v Ljubljani g. dr. Rudolf Kohlrus odpotuje danes, dne 1. aprila, z brzovlakom ob 12. na Dunaj.

Ij **Umrli so v Ljubljani:** Marija Kokoravec, žena umirovljenega policijskega nadstražnika, 42 let. — Josip Šmon, sin sedlarja in posestnika, 18 ur. — Jakob Potočnik, delavec, 58 let. — Alojzija Čampa, posestnikova žena, 26 let. — Roza Domitrovič, hči peka in posestnika, 19 ur. — Antonija Šolar, posestnikova žena, 28 let. — Janez Loboda, berač, 77 let. — Mira Odar, rejenska, 7 tednov. — Jaroslav Kocmur, sin državnega mojstra, 5 l. — Ivana Urbanč, novorojenka, 11 dni. — Josipina Jeromen, mestna uboga, 88 let. — Božidar Derganc, narednikov sin, 3 mesece. — Andrej Kraker, knjigovodja, 70 let. — Blaženka Schwab, trgovčeva hči, 3 mesece. — Matevž Rozman, dninar, 56 let.

Ij **Mestna vrnarija sprejme** izrjurnega vrtnarskega pomočnika. Vrtnarski pomočniki, ki so izvežbani v delu v drevnici ter z deli vzdrževanja nasadov, imajo prednost. Lastnorodne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami je vlagati do 7. aprila 1924 v mestnem gospodarskem uradu na magistratu.

Naznanila.

Slov. kršč. ženska zveza vladno vabi vse predsednice in članice ljubljanskih Elizabetinb konferenc k nujni seji, ki bo danes, v torek ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni. — Predsedstvo. **Predavanje v »Pravniku«.** Ta teden priredi društvo »Pravnik« dvojce predavanj. Na prvem sestanku v sredo dne 2. aprila t. l. bo predaval gosp. univ. prof. dr. Metod Dolenc: »Problem kazenskopravne zaščite telesnega blo-

dac. Predavanje se prične točno ob šestih popoldne v pravosodni palači št. 79 (I. nadstropje). Gg. člani vabljani, gostje dobrodošli!

Krekova mladina v Ljubljani. Vse člane vabimo na delavski večer, ki se vrši danes v torek v Rokodelskem domu. Predava tov. akademik Jeršič. Začetek ob 8. zvečer.

Poziv oblikujočim umetnikom: Da se vsvari ožji kontakt med odborom SUJOU in ostalimi članji, je sklenil odbor, da bošč odalej odborove seje pristopne vsem članom: »Z ošrom na to jih vabi k sledeči seji, ki se vrši v torek, 1. aprila ob 8 zvečer v gostilni »Pri Mraku« (Rimska cesta).

O. Z. javnih nameštencev in vpokojencev ima nujno sejo širšega odbora v četrtek, 3. t. m. ob 20 v malem salonu restavracije »Mrak«. Pristop imajo samo gg. delegati, ki pa naj pridejo vsi.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odbora seja v sredo dne 2. t. m. ob 20 v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritličje, desno.

Koncert vsaki dan v restavraciji in kavarni »Tratnik« salonske kapele ob 8 do 1 ponoči. Vstop prost.

Cerkveni vestnik.

SEMATIZEM LAVANTINSKE SKOPLJE.

Izšel je ravnokar lavantinski cerkveni letopis. Zanimiv je zlasti radi tega, ker ima tudi izkaze o župnijah, ki so prišle iz drugih škofij pod lavantinsko apostolsko administraturo. Škofija sama je izgubila pod graško škofijo eno župnijo Sobota, ki je bila že za A. M. Slomška precej pomembna (je na štajersko-koroški meji nad Sp. Dravogradom).

Iz graške škofije pa so prišle pod Maribor tri župnije: Kapla, ki še nima svojega duhovnika, ampak jo opravlja župnik iz dravskega št. Ožbaltu (pridiga in šola slovenska), Sv. Duh na Ostem vrhu, kjer je slovenski župnik iz graške škofije (pridiga in šola slovenska) ter Apače, kjer je župnik Nemeč iz graške škofije, kaplan pa Slovenec iz lavantinske škofije (pridige in šole nemške in slovenske).

Iz krške škofije je pri Mariboru 13 župnij s 15 slovenskimi duhovniki (13 župnikov in 2 kaplana) in 17.610 krtoličani.

Iz sobotške škofije je pod lavantinsko apostolsko administraturo 18 župnij s 66.224 katoličani. Vseh duhovnikov v Prekmurju je 27 in sicer 18 župnikov, 7 kaplanov in 2 kateheta (v delkanijskih mestih Murski Soboti in Doinji Lendavi). — V dveh župnijah (Dolnja Lendava in Dobrovnik) se pridiguje mažarski, dasi imajo Slovenci velike manjšine in se je nekaj pridigovalo tudi slovenski. V vseh drugih župnijah je slovenska pridiga, le v 2 še je na mesec ena mažarska pridiga in v eni župniji na mesec ena nemška pridiga. Šol je 74 slovenskih, 2 nemški in 13 mažarskih, kjer je slovensčina le učni jezik.

Po narodnosti tvorijo teh 27 duhovnikov tole zanimivo mešanico. Slovenskih duhovnikov je 16, in sicer je 15 prekmurskih Slovencev in en štajerski Slovenec iz lavantinske škofije; en prekmurski duhovnik pa je Nemeč iz Prekmurja. Od ostalih 10 neslovenskih duhovnikov so 4 Slovaki iz Češkoslvaške, 1 Hrvat iz avstrijskega Burgenlanda, 1 Hrvat iz Mažarske, 1 Hrvat iz Medžimurja ter 3 Mažari iz Mažarske. Dva Mažara sta v Dolnji Lendavi, eden v Dobrovniku. Ti trije Mažari ne znajo slovenski. Vsi drugi duhovniki pa govorijo prekmursko slovensčino.

Patronat čez prekmurske cerkve imajo razen v 6 župnijah samo mažarske veleposestniške rodbine: knez Pavel Esterházy, velikača Maria Zichy, potomci grofa Teodora Széchény, grof Adalbert Bathhány, grof Ladislav Szápary, veleposestvo »Metnjak«.

Ena župnija, Hodoš, ni zasedena, ker je cerkev 1826. l. pogorela in se sedaj oskrbuje od sedmih župnikov. V 3—4 slučajih bi bile potrebne nove župnije, ker so nekatere župnije vsled nove državne meje razkosane.

Prosveta.

pr **Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov.** Prilikom svojega občnega zbora priredi Zveza v nedeljo, dne 6. aprila o 3. popoldne v Unionski dvorani koncert, pri katerem nastopi okrog 600 pevcev in sicer člani šestih ljubljanskih društev in osmih zunanjih. Vsak izmed teh zborov nastopi z enim ali dvema zboroma. Tako bomo imeli priliko čuti, kako se goji slovenski pesem med našimi pevskimi društvi. Predprodaja vstopnic v Maticni knjigarni. Natančen spored objavimo v prihodnjih dneh.

pr **III. koncert jugoslovanske komorne glasbe** se vrši v pondeljek, dne 7. aprila. Abonente kakor tudi druge posetnike opozarjamo na tiskani spored, na katerem sta podrobneje raztlačena Dobroničev in Lhotkov kvartet. Za boljše in lažje razumevanje skladb sta te dve analizi neobhodno potrebni. Predprodaja stojišč in programov v Maticni knjigarni.

Ljudski oder.

Nedelja, 6. aprila ob 4. popoldne »PASLJON«. Četrtek, 10. aprila ob 8 zvečer »PASLJON«.

Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa v 10. slikah. Ta igra se bo vzpirizila v istem obsegu, kakor lani ob katoliškem shodu. Občinstvo z deželo naj po možnosti posesti nedeljsko popoldansko predstavo, ljubljansko občinstvo pa večerno predstavo v četrtek. — Predprodaja vstopnic od četrta naprej vsak dan in sicer čez dan v Nabavljalni zadruzi, v Ljudskem domu ter vsak popoldan od 5. do 7. ure in v nedeljo od 10. do 12. ure dop. in pop. od 2. ure naprej do začetka predstave tudi v pisarni Ljudskega odra.

Narodno gledališče.

DRAMA.

(Začetek ob 8. uri zvečer.)

Torek, 1. aprila: zaprto.
Sreda, 2. aprila: FAUN. Na korist Udruženja gledaliških igralcev. — Izven.
Četrtek, 3. aprila: ASANTKA. — Red D.
Petek, 4. aprila: CEZAR IN KLEOPATRA. — Red F.
Sobota, 5. aprila ob 4. uri popoldne HAMLET, dijaška predstava pri znižanih cenah. — Izven.
Nedelja, 6. aprila: KAMELA SKOZI UHO SIVANKI. — Izven.
Pondeljek, 7. aprila: OTHELLO. — Red E.

OPERA.

(Začetek ob pol 8. uri zvečer.)

Torek, 1. aprila: »Notredamski zvonar«. Red B.
Sreda, 2. aprila: »Suzanina tajnost, Mozart in Sallieri, Zapečatenici. Red C.
Četrtek, 3. aprila: Možiček in plesni večer balotnega zbora Narodnega gledališča v Ljubljani. A.
Petek, 4. aprila: Plesni večer gđ. Wisiakove. Izv.
Sobota, 5. aprila: »Poljuba«. Red E.

Sprememba opernega repertarja za tekoči teden. Ker gostuje koncem tega tedna na povabilo uprave Narodnega gledališča iz Zagreba g. Julij Betetto v Zagrebu se je moral naš operni repertuar spremeniti, na kar opozarjamo cenj. občinstvo.

F. Langer: Kamela skozi uho šivauke. Veselohra v treh dejanjih. — Nekaj podzavestno atavistične nemške miselnosti in čuvstvovanja je v tej komediji, dasi piše Langer češki. V Pragi so igra v nemškem teatru lokalizirali na Dunaj in šlo je sijajno, v Berlinu je bodo uredili po berlinsko in uspeh bo velik. Tudi pri nas slovenskih kozmopolitnih je igra užgala.

S svetopisemskim izrekom je označil Langer precej vsakdanjo nesveto zadevo: Kamela se je pregnela skozi šivankino uho, bogati, malobesedni Alik je vključ bogastvu prišel v zakonska nebesa, kjer mu bo drugočaka siromašna a nadarjena Zuzka. Zavaljo nje zapusti svojega očeta, gre za blapca v mlekarstvo, se čuti tam dobro nad vse na svetu, pride do besede, se odloči za zakon, in ko še oče da tej zvezi svoj blagoslov, vemo, da se novi družini ne bo godilo slabo. Otroci bodo zdravi in bruhtni, si novi matere zdrave krvi iz ljudstva in očeta, ki kaže že skoraj znake degeneriranosti aristokratskih mladicev. Vse niti te zveze pa gredo skozi prste ge. Peštové, Zuzkine matere, prebrisane, bistrovide ženske, ki z odločnostjo in urnostjo reši namah še tako zapleten položaj. Mino pa se vrta skoraj tragično peto kolo stari Pešta, Zuzkin očim, slabič, ki je v odporu v sebi postal v rokah svoje žene vporabljen simulant-revmatik in obračunava z življenjem s kozarkom v roki za hrbtom svoje žene. Bančni ravnatelj in svetnik služita pa za komentatorja avtorjevih nazorov o bogastvu in siromaštvu, o Zuzki in Aliku in njižu zvezl. Daleč nekje v ozadju sta dama iz bogatih krogov in gospodična, ki je bila namenjena molčočemu Alanu za ženo. Tudi sluga je le stranska figura.

Skrbnost, s katero se je izkazala režija pri tej igri, je naravnost vzorna. Nominelno je bila v rokah ga. Rogoza in je dokaj realistično povdarila scenično zlasti tretje dejanje (mlekarstvo).

Glavni vlogi sta imela ga. Rogozova (Zuzka) in Rogoz (Alan). Prva je svojo naravno preprosto igro kot ljubeče dekle, ki ve, da ima svojega fanta povsem v rokah, ostala na isti višini v siromašni sobici v kleti pri Peštović in v salonu kot svetska dama. G. Rogoz je svojo učinkovito, od avtorja najduhoviteje zarisano vlogo v celi igri podal z vsemi izsolanimi in prirojenimi silami svoje osebnosti. V skoraj brezbesedni vlogi je izvrstno zadel odtenke vsakega dejanja. Bil je v prvem eleganten, zaprt, melanholičen; človek bi dejal, da se pripravljala drama, ne veselohra. V drugem ve in čuti, kaj je našel v Zuzki. Iz besed: »Rad te imam«, slutiti, da je pripravljen zanjo za vedno dati slovo očetu in bogastvu. V tretjem dejanju je svoje odločnosti vesel. Sedaj ve, da živi in zakaj živi. Ve, da bo tako, kakor hoče on in ne kakor drugi.

Vzporedno temu paru gresta skozi igro Pešta in Peštovka. Zadrno je igrala ga. Juvanova z vso resolutnostjo žene betežnega strahopetnega moža. Ona ne obupa nikoli, siromaštvo je treba drapirati, da učinkuje, lahko pride srečen slučaj in upanje na kako branjarjo, malo štacunico, jo spremlja vsekoli in jo ne vara. Za tako vlogo je ga. Juvanova kakor vsvarjena. Našla je zanjo pristno samosvojih glasovnih in mihičnih sredstev. Gosp. Šest je krepko podčrtal smešne poteze svojega Pešte. Ze značilen pozdrav, s katerim se odkrije ob vsaki besedi, ki se tiče njega, je povdaril s tako letrinjo, da si takoj spoznal vso njegovo notranjost: človeček, ki ga je energična ženska popolnoma potienila k tlom in ki tvega male malopridnosti proti njenim ukazom s strahom in trepetom, da ga ne zasači. Kakor sem dejal: ta Pešta je skoraj tragična figura v veselohri. V zadnjem dejanju se je g. Šest zelo srečno vozil okrog kulis in naravnost izzival publiko k veselosti.

G. Skrbinček je iz Alanovega očeta Joeja ustvaril dokaj posrečeno figurv veletrgovca, ki ji ni manjkalo ptez, spadajočih v okvir veselohre. G. Gregorin je svojega svetnika dobro poantiral v maski in igri, dočim je bil bančni ravnatelj g. Lipah precej vsakdanji. G. Sancin je v svoji vlogi povdaril pač bolj inteligentno samosvojo plat sluga kakor pa servilnost. Ge. Wintrov vi nagajajo slovenski šumniki in sikavci, kar je dela afektirano. Še bolj se je to opazilo pri gđ. Ježkovi, ki tudi ni uspela v svoji vlogi, ki jo je pa tudi avtor sam prenaglo vrgel na papir.

Veselohra se razen par plehkkih dovtipov prijetno posluša in šteje med posrečene vzpizorivte letošnje sezaje.
Dr. L. R.

Pomladanske obleke

ZA GOSPODE IN DEKCE

KUPITE NAJCENEJE PRI

Jos. Rojina — Ljubljana.

Najnovejša poročila.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Vrhovni šet šolstva v Sloveniji dr. Stanislav Beuk je odstavljen. Na njegovo mesto je imenovan minister za prosveto Pribičević bivšega tržnega nadzornika in živinozdravnika g. Adolfa Ribnikarja.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Vlada je razpustila ljubljanski občinski svet. Za komisarja je imenovan g. Josip Turk.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Ministrski svet je sklenil ustanoviti novo ministrtvo, ki se bo imenovalo ministrtvo za odpravo korupcije. Za ministra bo imenovan g. dr. Gregor Žerjav.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Na današnji seji je ministrski svet sklenil osnovati v notranjem ministrtvu samostojen policijsko-persekucijski oddelek, katerega bo vodil poseben državni podsekretar. Imenovanje tega podsekretarja je ministrski svet prepustil uredništvu »Slov. Naroda«.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Veliki župan ljubljanske oblasti g. Teodor Šporn je vpokojen. Na njegovo mesto je vlada imenovala dr. Baltiča, ki pa tega mesta ni hotel sprejeti, ker mu je bil odrejen prekratek rok županovanja. Zato je vlada sklenila velikožupansko mesto razpisati.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Gospodarski ravnatelj »Jutrac in »Domovine« g. Adolf Ribnikar je dobil brzojavno obvestilo, da mu ni treba hoditi v Belgrad, da bi dvignil milijone, ki jih je Nikola Pašić namenil za »Jutrac« in »Domovino«.

Ljubljana, 1. aprila. (Izv.) Na mestnem magistratu se je ustanovil uradniški sovjet. Za predsednika sovjeta je bil izvoljen sodrug inž. Mačkovšek, član izvrševalnega odbora Samostojne demokratske stranke.

BERSON

gumijevc pelec in gumijevc podplate

Vam mora pritrčiti Vaš čevljar na čevlje, ker s tam ne štedite le z denarjem ampak varujete tudi noge in obuvate.

Meteorologično poročilo.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Časovna diferena v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
30.3. 21 h	728.4	10.2	0.9	oblač.	—
31.3. 7 h	733.3	7.5	1.3	oblač. vzhod	—
31.3. 4 h	734.7	9.5	1.4	v obl. vzhod	—

Za šmarnično pobožnost v mescu majniku pripravila Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom sledeče skladbe:

- Deschermeier, 4 Marijine pesmi za mešani zbor. Part. Din 15.
- Ferjančič, lavretanske litanije za mešani zbor. Din 6.
- Foerster, lavretanske litanije za mešani zbor. Din 6.
- 6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove. Part. Din 16, glasovi po Din 6.
- Gruber, šopek Marijinih pesmi za mešani zbor. Din 20.
- Grum, odpevanja pri lavretanskih litanijah za mešani zbor. Part. Din 16.
- V poniznosti klečimo in 5 Marijinih pesmi za mešani zbor. Din 5.
- Hladnik, 3 Marijine kantate za mešani zbor in orgle. Din 12.
- Zdrava Marija. 5 Marijinih pesmi za mešani zbor. Din 12.
- Hochreiter, Immaculata 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. Din 20, glas po Din 4.
- Kogoj, Marijine pesmi raznih slovenskih skladateljev za mešani zbor. Part. Din 16, glas po Din 6.
- Laharnar, šmarnične pesmi za mešani zbor. Din 16.
- Leban, Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor. Din 16.
- Domači glasi. Cerkevne pesmi za mešani zbor. Din 20.
- Premri, Godovnice. 17 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. Din 16, glas po Din 6.
- 40 Marijinih pesmi za mešani zbor nabranih iz priloge »Cerkv. Glasbenik«. Part. Din 40, glas po Din 5.
- Smarnice za mešani zbor. Part. Din 20, glas (samo tenor in bas) po Din 4.
- Marija dobrotno ohrani dom in rod za mešani zbor. Din 8.
- Sattner, 12 napovedi za lavretanske litanije za ljudsko petje in orgle. Din 12.
- Sicherl, lavretanske litanije (takozvane seme-niške) za mešani zbor. Din 8.

Oženjen tesar brez otrok išče mesto HIŠNIKA. Bil bi voljan brezplačno opravljati mala hišna popravila. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 1798.

Dva dojenčka

oddam na refo k čisti in poštenu ženski. Pot in stroški povrnjeni. — Naslov pove uprava lista pod številko 1800.

Koncipijenta

sprejem. Vstop takoj ali vsaj do 1. maja. — Dr. Franc FRLAN, odvetnik, Ljubljana

Trgovski POTNIK

dobro vpeljan v Sloveniji in Hrvaški, išče mesta. Prevzame tudi provizijsko mesto. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 1795.

Kroj pomočnike

za veliko delo sprejme K. PUČNIK, Sodna ulica št. 3, Ljubljana. 1766

KNJIGOVODJA

trgovsko-ekspozitno, bančno in tovarniško prakso, vešč ital., franc. in angl., želi prenesti mesto iz družinskih razlogov le v Ljubljani. — Ponudbe pod «Perlekt 30» na upravo lista. 1792

Sprejem UČENCA

poštenih staršev, kateri bi imeli vso oskrbo pri starših, v specerijsko trgovino v Ljubljani. — Naslov pove upravo listvo pod številko 1739.

DEKLICA

dežele, 16 let stara, IŠČE primerno službo. — Ponudbe na upravo lista pod šifro: «Pridna in poštena». 1793

Stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob in kuhinje, IŠČE za takoj ali pozneje družina treh članov v Ljubljani ali okolici. Najemina postranska stvar. — Ponudbe pod šifro «Mir 73» na upravo «Slovenca».

POZORI
OSTANKI za PERILO
so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30/L, desno. 1799

Kupimo nov ali star, še dobro ohranjen pisalni STROJ. Ponudbe je poslati na Zandamerijski vod — Ercegnovi, Dalmacija. 1753

PIANINO ali KLAVIR, dobro ohranjen, boljše trdke, KUPIM. — Ponudbe s točnim opisom notranje konstrukcije in zadnjo ceno. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 1805.

VINOTOČ.

Najboljša vina, štajerska in dolenska, se točijo: Namizno belo vino, Rizling, Burgundec, Kabarnet, črno vino. Posebno se priporoča belo, fino namizno vino ČEZ ULICO, liter 10 Din. — Pri «FRIDRIHU», Mestni trg 13.

Kupim AMERIKANSKI «DIHL - MOTOR» za šivalni stroj, 150 volt. — Ponudbe na upravo lista pod šifro «MOTOR». 1764

Črne dežne plašče s kapuco po Din 600- naprej, in pelerine, posebno primerne za preč. duhovščino, priporoča konfekcijska in modna trgovina

FRAN LUKIČ

Pred školijo 19.

Najceneje CEMENT

Prima Portland Trboveljski in Dalmatinski, dobavlja v poljubnih množinah. V zalogi tudi apno. Naročila sprejema H. PETRIČ, Gosposvetška cesta 16/L. — Tel. 343

Semenski OVES, ČAHORO in FRANCO-SKO LUCERNO ima oddati FR. POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

ZVONOLIVARNA
„ZVONOGLAS“
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON ŠT. 74
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE
RAČUN PRI ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI MARIBOR.

„ZVONOGLAS“

OKUSNO IZDELANI BRONASTI ZVONOVI — HARMONIČNO AKORDIČNI TRAJNI GLASOVI

Čevljarsk. VAJENCA MANJŠO, ZELEZNO BLAGAJNO
tako sprejme JOSIP PREŠEREN, Celovška cesta 82, Ljubljana VII. 1802
kupimo. Naslov pri upravi lista pod številko 1743.

Drobni čebulček

Arpadžik mostarski
Drobno okroglo blago nudi na veliko in malo po najnižji dnevni ceni dokler zaloga traja
Mehmed Kaladžić, Mostar.

RINDENSCHNEIDER

Fabrikat Badische Maschinenfabrik, Durlach,

nov in nerabljen, velikost št. 1, širina rezila 335 mm, napravi v 10 urah 8.000 — 15.000 kg
tako ceno naprodaj

BRAČA MARTON Tvorница koža Vinkovci.

Damski slamniki

zadnjih novosti v veliki izbori.

Preobliskovanje. Prebarvanje. Sparterijske oblike

po najnižjih cenah, na debelo in drobno.

Tovarna slamnikov Bratje Oberwalder, Domžale (vulgo Povž)

Prostovoljna razprodaja.

Konfekcijska trgovina

Brata Brunskole
Ljubljana, židovska ulica 5.

Vsled popolne opustitve te stroke razprodajava pod lastno ceno OBLEKE za gospode, PERILO, KRAVATE, OVRATNIKE itd.

DAMSKÉ KOSTUME.

RAZNOVRSTNO MANUFAKTURNO BLAGO

Popust pri blagu in oblekah, 30% ceneje kot drugod.

Autogene

varilce iščemo.

Ponudbe na Laboritas d. d. za svarilvanje bakra i željeza. Zagreb, Palmotičeva ulica 66.

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave. Velika zaloga motorjev in električnega materijala. Cene izredno nizke. — Postrežba točna Na željo poset inženirja brezplačno.

LIUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88.
MARIBOR, Veterinjska ulica 11. Telefon 239.

Obleke

in moderni površniki po zelo nizkih cenah v oblačilni industriji

A. Kunc

Ljubljana, Gosposka ulica 7.

Dne 6. in 13. aprila bo v RODNEM VRHU v Halozah, železn. postaja PTUJ, prodaja nekdanjega «Kofler», od-staja PTUJ, nosno Klamper-jevega posestva obstoječega iz la vinograda, sadonosnika, gorđa, travnika, gosposke HIŠE, 3 viničarij, kletij s stiskalnicami itd., radi boleznim pod prav ugodnimi pogoji, v večjih ali manjših delih. — Rodovitni kraj — Ogleđ se dobro izplača! 1784

Vsem sorodnikom in prijateljem priporočamo v molitev našo dobro mamo in staro mamo

Katarino TExter roj. Dornik

ki je umrla v nedeljo 30. marca ob 10. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti v 90 letu svoje starosti.

Pogreb bo v sredo ob pol 10. uri v Višnji gori.

Žaljujoči ostali: TEXTER, VRAČKO, DOLINC in KOKALJ.

RUSKI TISH

RUSSKAJA PEČATJ

d. z. o. z. KRSKO

ima v zalogi vse vrste

RUSKIH KNJIG,

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otroške, velika zaloga not, lastnih izdaj. Posebna biblioteka je ruski čitajoči publiko za malo odškodnino na razpolago. — Kataloge pošiljamo brezplačno.

Plačljivo tudi v mesečnih obrokih.

Cene znatno znižane.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379

mestni tesarski mojster

Telefon št. 879

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga

Tovarna furnirja

Oblastveno dovoljena

POPOLNA RAZPRODAJA

našega oddelka za pletenine, trikotažo in perilo.

Dovoljujemo si cenene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množine različnega blaga kakor:

Za dame: perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice. **Za gospode:** triko perilo, sviterji, srajce, ovrtački, naramnice, nogavice, rokavice, g-maše in dokolenice. **Za otroke in dojenčke:** perilo, osobito znamke «Tetra», pat. nogavice, sviterji, čepice i. dr. — Brisače, različna galanterija in kozmetika. — Vse to bago razprodajamo pod tržnimi cenami, samo dotlej dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE, Ljubljana, Mestni trg 10.

Vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena, blaga hčerka ozir. sestra in nečakinja

Rozika Zajec

v nedeljo, dne 30. t. m. po daljši boleznim, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, vdana v božjo voljo zatisnila zemsko oči. — Pogreb neopozabne bo jutri, v torek, dne 1. aprila ob pol 11. uri na pokopališču na Pšatl.

Sošolke in prijateljice prosimo, da se spominjate preblage rajnice s pobožnimi priporočili pri Bogu.

Mala Loka pri Domžalah, 31. marca 1924.

Globoko potrli starši, sestre, bratec in strček.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in trgovskim sodruđnikom, da je naša nadvse ljubljena soproga, mati, sestra in teta, gospa

Rozi Novak

danes ob 3. uri zjutraj po dolgi in mučni boleznim, previdena s tolažili sv. vere v 32 letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v torek, dne 1. aprila ob 10. dopoldne v Trebnjem.

Prosimo molitve in tihega sožalja.

Trebnje, dne 30. marca 1924.

JOSIP NOVAK, DRAGO, posestnik in trgovec, soprog. sinček.

Rodbini NOVAKOVA in GORCEVA.

V večjem mestu Slovenije se **ODDA V NAJEM zelo dobro vpeljana TRGOVINA**

in sicer s špeciarijskim, kolonijalnim in mešanim blagom, alkoholnimi pijačami, mlinskimi izdelki ter poljskimi, vrtnimi in gozdnimi pridelki. Vpoštevalo se bo le solidne in dobre trgovce. Stanovanje in skladišča v hiši. Prevzeti je vso zalogo po dnevni ceni za približno 150.000 dinarjev. — Ponudbe je poslati na upravo «Slovenca» pod šifro: «TRGOVINA V NAJEM številko 1650.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548